

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. II. De Fundamentis prædeterminantium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

QUARTUM ABSURDUM proponit Lessius. Ista prædeterminatio præcipue respectu causarum necessiarum, si causa secunda agat in multa subiecta, vel est una, vel multiplex? Si una; contra est, quia illa generalis prædeterminatio, non magis determinat solem ad calefacendum A, quam B, quod tamen actuali determinacioni repugnat, quæ causa ad effectus individuos determinari debet. Si autem sit multiplex, innumerabiles erunt v.g. in sole, & singulis ferè momentis mutabuntur, eritque in nostra potestate solem alterare, applicando diversa corpora in quæ agat.

QUINTUM ABSURDUM. Quia prædeterminatio est non absimilis fato, & sic qui furantur, dicere possent, se non posse non furari, eò quod prædeterminati sint ad furandum.

DIFFICULTAS II.

De Fundamentis Prædeterminantium.

Punctum Difficul-

tatis 1.

Proponitur primum Fundamentum, petitum ex ratione cause prima.

OBJICIUNT 1. Deus est causa prima, ergo prius agit, quam causa secunda; ergo non tantum debet concurrere cum causa secunda concursu simultaneo, sed & antecedenti; ergo & prædeterminare.

RESPONDE TUR. Neg. omnes illationes factas: dictum enim est, quod ratio causæ primæ, non requirat prius agere, sed tantum ita agere, ut neque in esse, neque in operari dependeat ab illo, cætera autem ab illa dependeant.

INSTAT 1. Alvarez. Causa secunda habet esse ab alio; ergo & operari.

RESPONDE TUR. Etiam per Nos causa secunda habet operari ab alio, duplice ex capite, quia & potentiam agendi habet ab alio, & quia sola sine concursu Dei, operationem non ponit; sed non habet operari eo modo à Deo, quo haber ipsum esse; quia respectu sui esse merè se passivè & acceptivè habet; respectu autem operari, non se habet merè passivè, sed effectivè, & per concursum.

INSTAT 2. Idem. Causæ creatæ sunt instrumenta; Ergo prædeterminantur à Deo.

Ant. Prob. ex S. Thoma, quia causa creata, non potest esse principalis causa; quia esse, est actus universalissimus, in quem tantum Deus, ut causa principalis influere potest. Conseq. autem prob. quia de ratione instrumenti est, agere ut motum à principali, adeoque prædeterminat.

RESPONDE TUR 1. Neg. Ant. mens autem

S. Thom. explicatur. Esse dupliciter spectari potest, vel secundum rationem suam communem; & sic causa creata, respectu illius esse, in tota latitudine sumpti, non potest esse causa principalis; multa enim sunt, ad quæ producenda, se extendere creatura, non potest. Rursus Esse potest spectari contractum & determinatum; & sic causa secunda, ponere potest ejusmodi esse, tanquam causa principalis, siveque homogeneat hominem, leo leonem.

RESPONDE TUR 2. Neg. Conf. probatio ejus satisficeri in primis potest dicendo, quod de ratione instrumenti conjuncti, sit, non ageare nisi motum, non tamen de ratione instrumenti separati. Aliâ via eidem probationi consequentia satisficeri potest, ostendendo, quomo do causa prima moveat secundam, scilicet collatione comprincipii, sive elevativi potentia, sive per immisionem cogitationum, quas Aristoteles dicebat immitti, à bona fortuna.

INSTAT 3. Alvelda apud Oviedo. Operatio causæ secundæ, ut est à causa secunda, est formaliter à Deo; est enim quid creatum. Ergo Deus non concurrit solum per concursum simultaneum, sed per antecedentem, quia per concursum simultaneum, effectus quatenus formaliter dependet à causa, non dependet à Deo proxime, sed tantum remotè, quatenus scilicet pendet à causa secunda, quæ ipsa postea pendet à Deo.

RESPONDE TUR. Neg. Conf. Adprob. dicitur in re ipsa per idem pendere actionem à Deo, & à creatura; quia illa dependentia, est ipsam rei entitas, quæ & respectu Dei, & respectu creaturæ eadem est, ex modo nostro tamen concipiendi per aliud dependet à Deo, per aliud à creatura, ratione diversorum connotatorum, consequenter non dependet à Deo, illa actio tantum ex eo, quod dependet à creatura, quæ ipsa dependet à Deo; sed etiam dependet in nostris principiis ab ipso Deo influenter in illam actionem; licet aliud connotatum habeat, in quantum dependet à Deo, aliud in quantum dependet à creatura, sic v.g. in quantum formaliter est via Athenas Thebis, non est via Thebas, ratione diversi connotati; & tamen non inde sequitur per aliquid aliud, illam viam, esse Thebas; ita nec sequetur effectum, aut actionem per aliquid aliud esse dependentem à Deo; quamvis ex modo nostro concipiendia sit dependentia à Deo, alia à creatura, alia inquam dependentia ratione connotatorum; sicut aliud est connotatum Athenæ, aliud Thebæ. Colliges hinc, nec à nobis doceri, nec ex nostris principiis sequi, quod effectus vel actio nostra in tantum non nisi pendaat à Deo, in quantum pendet causa secunda à Deo; cùm & ipsi illi effectus & actio, pendaant à Deo.

INSTA-

INSTABIS 4. Deus est prima causa liberi arbitrii, & effectuum liberorum; ita ut liberum arbitrium, sit illi subordinatum; hic autem ordinatio alter salvari non potest, nisi dicatur, Deum prius natura causa confensem.

RESPONDEatur. Ut salveretur hæc subordinatio, sufficere quod creatura vim agendi acquirat à Deo multoque magis ratione v. g. compunctionum elevantium potentiam liberam, vel ratione cogitationum, quas appellat Aristoteles a bona fortunā, quæ etiam complement potentiā in agendo. Hinc concedi potest Deo principia agendi, ita in collatione dictorum compunctionum profecta à Deo, licet adhuc illa compunctionia sint indifferentia; consequenter non recurring ad hoc, quod Deus prius natura, causet effectum.

INSTABIS denique cum Alvarez, si voluntas operetur sine prævia motione, hoc ipso est primum agens: illud enim est primum agens, quod operatur independenter ab alio, & in prævia motione.

RESPONDEatur ex jam dictis. Negando quod voluntas nostra independenter à Deo agit, quo accipit esse, vim, comprincipia agens, & promoveturque per cogitationes, quæ sunt in nobis sine nobis. Quæ omnia appella si vis præviā motionem. Rursus à negatione partis essentialis, valet consequentia ad negationem compotiti, cum ergo essentia litter ratio causa primæ sit, & independentia entitatis, & negatione præmotionis, cum primum negetur de creatura, hoc ipso negatur esse illam primum agens. Addo, hanc propositionem primum agens est, quod operatur independenter ab alio, & sine præviā motione, si sumatur in rigore, regi debet: est enim similis huic: Homo est animal rationale implumæ, biped, quæ propositio agorofe loquendo, negari debet; nam in suppositione materiali sensus illius est esse de definitione animalis, esse rationalem, & esse bipedem; cum tamen ratio bipedis etiam iis, quæ non sunt homo, convenire possit: Cum autem hoc quod est agere sine præviā motione prædeterminante conveniat etiam iis, quæ non sunt Deus, v. g. causis necessariis, ideo negari debet dicta propositio, cum contineat etiam definitionem primum agens.

Punctum Difficultatis 2.

Proponitur secundum Fundamentum, petitum ex indifferentia voluntatis indigentis determinari. Hinc

OBJICUNT 2. Causa indifferentis non potest determinatum causare effectum, causa libera est causa indifferentis. Ergo.

RESPONDEatur. Neg. absolutè Majorem quæ probat, ut profertur, etiam Deum cùm liber, indifferentis, & non necessitatus sit ad agendum, non posse, determinatum producere effectum. Vera ergo solum est, quod causa indifferentes ex defectu non possit determinatum producere effectum, & ita aequilibrium indifferentis ad motum hujus, vel illius, non potest producere motum non nisi hujus; sed falsa est de causis indifferentibus, propter dominium actionis.

INSTABIS 1. Causa secunda vel determinatur à Deo, vel seipsum determinat ut agat. Si determinatur à Deo, ergo datur physica prædeterminatio; si seipsum determinat, ergo non Deus determinat seipsum ad agendum cum causa libera, sed creatura determinat Deum; Ergo ulterius Deus non est primum liberum, aut saltem non solum est primum liberum.

RESPONDEatur. Causam secundam libram seipsum determinare, sed Deo ad illam ipsum determinationem concurrente. Ad primum illatum dici potest, Deum determinare seipsum determinatione ad intrā, quia scilicet liberè se determinavit, ad salvandam libertatem creaturæ, de præbendo contemperato libertati illius concursu, cùm potuerit non salvare illam libertatem, quæ determinatio est ad intrā, & à nulla creatura causari potest; Determinat item seipsum Deus ad danda comprincipia necessaria, ad dandas cogitationes, quæ sunt in nobis sine nobis. Sed ad extrā creatura determinat concurrentem Dei ad hanc potius partem, quam ad illam, hoc ipsum Deo volente, & ad hanc determinationem concurrente. Nec ulterius inde sequitur, Deum non esse solum primum liberum: quia de ratione primi liberi est, non supponere ad suā libertatem, actum alterius à se voluntatis, quæ determinet illam libertatem; hoc ipso enim illud primum liberum non eslet primum liberum: quia supponeret ante se alius libertatem servantem suam libertatem. Tale autem decretum supponit libertas creatura, decerneris, indeminem servare libertatem creatam; & quia liberum quod est Deus non præsupponit arte se determinationem suæ libertatis, quæ scilicet determinet Deum ad salvandam indeminem libertatem humanam. Determinat item Deus, seipsum, ad danda comprincipia vel cogitationes, quæ sunt in nobis sine nobis; ideo adhuc Deus, est primum liberum, etiam comparatè ad creatam libera actionem. Dici etiam posset, creaturam determinari à Deo, determinatione quæ creatura seipsum determinat; sicut potest dici, Deum facere partem album albedine, quæ illum dealbat, præcipue quia hanc determinationem quæ seipsum determinat libertas non producit sola, sed cum concursu Divino, determinat item selectione hujus potius auxiliū quam illius.

M

Ex

R. P.
H. MŁOD
nowski
Rom. Act. Z.
D. VI

Ex hoc COLLIGES in ordine ad actus bonos, duplarem determinationem Nos in Deo admittere, in primis quæ se determinet ad contemplandum ita suum concursum, ut non officiat libertati, adeoque indifferenter concurrendi, quæ determinatio etiam respectu concursus ad actiones peccaminosas, materialiter acceptas, concedi potest. Deinde alia determinatio ad eosdem actus admittitur a Nobis, quæ vocatur prædefinitio actuum bonorum, de quæ infra. Quod si nolles illam admissam, recurrere posses ad jam dicta, nempe quod se determinet Deus determinatione, quæ se determinat creatura, & selectione hujus potius auxilii, quam illius. Et sicut decretum Dei liberum de futuritione mundi, quamvis sit causa mundi, nihilominus sufficenter determinatur illa futuritione ad volitionem mundi, sic & in praesenti.

INSTABIS 2. Si Deus non determinat voluntatem, sed committit voluntati applicacionem sui concursus, Deus cooperaretur voluntati creatæ cæco modo ineficiens quid esset faciendum a creaturâ, quo ad usque faciat.

RESPONDETUR. Ne Deus cæco modo faciat dirigeret a scientia conditionalium antecedente positionem effectus in statu absoluto; in collatione autem concursus pro statu conditionato, dirigeret scientia necessariâ noscente vim operandi in illo conditione exhibendo concursu. Nec ita committit voluntati applicacionem sui concursus, quin ad ipsam illam applicationem concurrat.

INSTABIS 3. Deus est verè Dominus nostræ voluntatis; Ergo potest illa uti, quando, & quomodo vult; Ergo utitur illâ, & applicat illam ad suas operationes.

RESPONDETUR. Conc. totum; Poterit autem Deus non prædeterminando uti creaturâ, quando, & quomodo voluerit, conferendo vires, & auxilia efficacia, illaque feligendo; quod explicatur alibi.

INSTABIS 4. Si non datur prædeterminatio, Deus erit causa subordinata creaturæ; quia causa subordinata est, quæ in agendo dependet ab alia; Sed Deus in operari dependet a causa secundâ, cum ad nutum illius operetur, vel non operetur; Ergo

RESPONDETUR. Cum Nos admittamus subordinationem ex multiplici capite creaturæ ad Deum, argumentum hoc pro nobis erit; Subordinationem autem hanc, ex hoc principio ostendimus soli competere creaturæ; quia subordinationis dicit dependentiam virtutis agendi, accipiendo & mendicando vim agendi, cum plena absolutæ impeditio, potestate, si nollet aliud principium agere; quod utrumque competit creaturæ, quæ & esse, & vim agendi accipit a Deo; a quo in agendo posset impediti. Non stat autem hæc subordinatio in eo, quod nonum sine alio non possit; nam in quo-

rumcunque principiis, verum est, Deum non posse sine potentia vitali producere a quum vitali; & tamen Deus, non est nobis subordinatus in agendo vitaliter: Forma item non potest se sola constituere compositum, sine materia; & tamen non dicitur subordinari materia.

INSTABIS 5. Multa sunt indifferentia, quæ indigent ab alio determinari; Ergo idem dicendum de voluntate.

RESPONSUM jam est. Indifferentiam ex defectu debere aliunde determinari; & ita indifferentia ad habendum, vel non habendum auxilium, debet aliunde determinari, a Deo conferente auxilium; sed indifference ex dominio actionis, quod stat, in posse agere vel non agere, positis prærequisitis, debet non aliunde determinari; sed ab ipsa libertate.

Sed quid fiet in casu quem proponit Vives d. ro. n. 40. Voluntas ad illud potest habere determinationem conditionatam, ad quod habere potest determinationem absolutam in tempore positâ conditione: atqui si per impossibile ponatur simul in dupli ordine ex oppositis, in quorum uno prævideatur consensu, dissensu in altero, non potest habere determinationem absolutam ad unam partem, quam non habeat etiam ad aliam; Ergo si ab æternâ consideretur potens poni, aut sub conditione, quod ponetur in utroque ordine ex oppositis, non potest habere determinationem conditionatam ad unam partem.

RESPONDET Borrull. Si in tempore ponetur per impossibile in dupli ordine, consentiret & dissentiret; sed est impossibile, ut in dupli ordine ponatur, cuius ipsius ratio hæc adferri potest: Quia status absolutus est non nisi unius ordinis, unius suppositionis, &c. secus status conditionatus, qui variatur secundum varietatem conditionum, aut saltum varietatem ordinum, quam admittere potest: cum iste status non exigit determinationem ordinis.

Punctum Difficultatis 3.

Tertium Fundamentum est, ex actualitate actionis. Hinc

OBJICIUNT 3. Actio habet actualitatem, sine admixtione potentialitatis; Ergo a voluntate, quæ habet mixturam potentialitatis, proficisci non potest; Ergo debet prædeterminari; quia prædeterminatio habet actualitatem.

RESPONDETUR. Pluribus titulis non concludere argumentum. In primis, ipsa prædeterminatio in principiis Thomistarum, habet se per modum actus primi; est enim principium productivum actionis liberæ; Ergo jam non habet actualitatem æque perfectam, ac ipsa actio,

actio, & si esse principium productivum actionis libertas, non obest prædeterminationi, ut producatur actionem, nec officiet ipsi potentia, cum prærequisitis agendi accepta. Rursus addita prædeterminatione rationem potentia non auferit a voluntate, quæ supponitur concurrere ad actionem liberam etiam per Thomistas; Ergo apparet, quod possit actio proficisci a principio habente admixtionem potentialitatis. Deinde de potentialitate, quam negat actio duplum possumus imaginari.

1. Potentialitatem, quæ opponitur actu Metaphysico seu existentia, negatio hujus potentialitatis utriusque convenit, & voluntati, & actioni, extra causas positis.
2. Potentialitatem physicam, quæ consistit in hoc, esse principium, esse causam, determinatum existentia, &c. Hæc negatio potentialitatis, non arguit perfectionem in actione, alias ait, non perfectior esset actualitas, quam Deus; quia etiam Deo tribuitur ratio causæ, ratio potentis producere, &c. Et sicut ratio potentia producere, ratio item causæ &c. in Deo non arguit imperfectionem; sic etiam ratio potentia in voluntate, non arguit imperfectionem, præcius cum identificetur actu Metaphysico ejusdem. Excellentia autem potentia præ actu, inde communiter statuitur, quia illud perfectius est, à quo aliud dependet, accipit existentiam, indigeretque eodem. Directè dici posset, non esse tantam actualitatem formalem actionis, ac voluntatis, esse tamen tantam effectivæ, quia scilicet est in illa vis ponendæ ipsiusmet ilius actionis, quod sequitur ex titulo principii, & potentia ad agendum.

Quatum Fundamentum est ex iis, quæ ad fert Nazarius, qui

OBJICIT I. A. q. 22. a. 4. §. Ostenditur præ definitio. Ad illa omnia se extendit Divina voluntatis, & Providentia decretum, sive præ definitio ad quæ se extendit Divina causalitas & efficientia; quia actio Dei, quæ operatur in creaturis, eterna est, & effectus ex ea, & equum in tempore, secundum imperium voluntatis, & ordinem sapientia Divinæ. Sed causalitas Dei extendit ad omnes actus liberos; Ergo se extendet & imperium. Hoc vero imperium nihil aliud est, quam efficax præ definitio, aut plamer actio ut ordinata, & præ definita, ut docet S. Thom. q. 25. a. 3. ad 1. ubi dicit, *esse non posse, quod Deus aliquid faciat, quod non præcierit, ne præordinari se facturum; ideo enim Deus aliquid facit, quia vult.* Hoc ipsum sic aliter ponunt. Providentia est ratio ordinis rerum in finem, quæ perfecta non esset, si Deus non prædefiniret omnes & singulos actus. Et sicut Dux exercitus, si posset prædefinire omnia & singula, quæ fieri possunt in exercitu, haberet perfectiorationem ordinis rerum ad finem invenientum; Ergo hæc, non debet Deo denegari.

RESPONDE TUR. Per Nos concedi prædefinitionem actuum bonorum liberorum; sed non est necesse admittere prædeterminationes Thomisticas. In principiis negantur prædefinitions dici potest. Licet ad ea, ad quæ se extendit potentia Divina, ad illa etiam se extendat voluntas; extendit tamen modo rebus proportionato, qui stat, ut probatum est, in indifferentia concursus. Ex alio etiam capite ad quæ se extendit Omnipotentia, ad illa etiam se extendit voluntas: quia cum possit non facere, fecit Deus decretum, de salvanda libertate creaturarum, adeoque de concurrendo indifferenter: habet item voluntatem dandi prærequisita, & comprincipia; immittendi cogitationes primas, & secundum suum liberum decretum, habet selectionem comprincipiorum. Salvatur autem in nostris principiis perfectissimus ordo in ordine ad finem intentum; quia pro una parte salvando libertatem decernit exhibitionem indifferentis concursus, & salvando ex alia parte suam efficaciam confert auxilium, quod ex suppositione consequenti quod sit operaturum, non potest non esse operaturum. Et sicut Dux exercitus, qui vellet suum edictum non esse adactivum, non deberet dicere: Hoc facias absolutè, sed facias si velis; ita etiam Deus cum decreverit indemnem servare nostram libertatem, non debet actiones absolutè, & nullâ factâ suppositione, quæ pendeat à nostrâ voluntate determinare; præcipue cum possit selectione auxilii facere, ut hoc velis.

INSTAT. Præ definitio quæ à Nobis conceditur, pendet ex humanâ voluntate, igitur est imperfecta; nam si Deus prædefiniret ut Petrus sedeat, si ipse voluerit, non habebit efficaciam respectu lessionis Petri, igitur non continebitur sub providentiâ Dei.

RESPONDE TUR. Neg. illam providentiam fore imperfectam; perfectum enim illud est, cui nihil deest eorum, quæ illi debentur, tali autem modo volendi Divino, nihil deest debiti; debiti inquam in ordine, ad servandam libertatem Creaturæ. Et sicut est perfectus homo, quamvis non habeat fortitudinem Leonis, eò quod hæc non sit illi debita; sic est perfecta illa providentia, quamvis non habeat efficaciam antecedentem prædeterminationis, eò quod hæc sit contra debitum libertatis, quam vult Deus servare in creatura; præcipue vero, quia seclusa antecedentiâ, tam efficax est præ definitio, quam prædeterminatione; tam enim impossibile est, ut prædeterminatus ad sedendum non sedeat, atque impossibile, ut supposito quod sedeat non sedeat. Deinde selectione comprincipii, merè est in manu Dei, ratione cujus, facit Deus, ut non tantum faciat homo si velit, sed & ut velit.

R. P.
H. MŁOD
nowski
Tom. I. et Z.
D. VI

AD 2. Objicientem non recte imaginari naturam prædefinitionum, quas admittimus; non enim ita procedit, sedeat si voluerit, sed quia ipse voluit sedere, volo etiam & decerno pro mea parte ut sedeat. Deinde prædefinition illa non pendet ab homine eliciti: Deus enim prædefinit solus eliciti: sed pendet ab homine, una cum Deo, ponente objectum prærequisitum, ad prædefinitionem, habetque efficaciam respectu fissionis, eligendo comprincipia, cum quibus posset non sedere, infallibiliter tamen est sessurus, in quo nulla imperfectio ostendi potest.

OBJICIT 2. §. Prædefinitionem actuum liberorum. Prædefinition actuum liberorum per Nos conceditur, & illa non præexigit scientiam conditionatam. Ergo datur prædeterminatione Theologica non nisi. Secunda pars Ant. prob. Si prædefinition necessariò exigit scientiam conditionatam, sequitur non posse Deum quandocumque voluerit facere cum homine, quod voluerit; quia seclusa prædeterminatione, & posito quo cumque alio concursu efficaci, poterit etiam in sensu composito resistere creatura, sed erit necessaria, multo tempore hominis consensum præstolari, & interdum omnipotenti intentionem frustrari, præcipue cum per Nos, semper maneat indifferens voluntas, etiam in sensu composito cum auxilio oblato.

RESPONDE TUR. Negando secundum in partem Ant. cum sua probatione; nam imprimis multum videtur probare: probat enim contra intentum Tridentini, decernentis auxilio (indubie efficaci) resisti posse. Item immerit supponit, quod Nos admittamus efficaciam non nisi moralem, cum admittamus efficaciam ex suppositione, quod sit creatura actura; quæ efficacia non est moralis, licet trahens circumstantias moralitatum. Independenter à principiis his, non concludit argumentum, quia per Nos quando voluerit Deus poterit facere, ut agat creatura, quod ipse voluerit, non quidem prædeterminando, sed eligendo comprincipia, quæ ex suppositione quod sunt operatura, non sunt non operatura: & talia conferuntur, con querter nunquam frustratur suo effectu voluntas Divina. Per Nos autem gratia efficaci secundum id, quod dicit in recto resisti potest, non vero secundum id quod dicit in obliquo, seu ex suppositione, quod ei non resistatur. Unde signanter additur positis selectis viribus, & quæ prævidentur sortitura eventum, poterit quidem in sensu composito non fieri actio, de facto tamen semper fiet, quæ selectio mere est in manu Dei.

INST 2. Sequitur non habere Detin perfectam, de actibus hominis, scientia certitudinem, sed esse de iis non nisi moraliter certum; nam ea moraliter sciuntur ex Arist. quæ plerumque eveniunt, cum possint non evenire,

quod ne Deo assingatur, ponenda erit præterminatio.

RESPONDE TUR. Cum certitudo Divinæ scientiae, nitatur suppositione effectus liberi conditionati, sicut illa ipsa suppositione posita, sui suppositio non habet certitudinem moralem, sed metaphysicam; tam enim necesse est sedentem sedere, quam hominem esse hominem; cum illa suppositione nitatur scientia conditionata, non habebit solam certitudinem moralem. Et certe cum prædestinatione non tantum moraliter effectum sit habitura infallibiliter, sed etiam infallibilitate plus quam moralis, debent etiam media illi proportionari, adeoque auxilia, quæ sunt hoc medium, debent habere infallibilitatem plus quam moralis, nosque concedimus hanc infallibilitatem plus, quam moralis; positoque selecto comprincipio, non ut plurimum, sed infallibilitate metaphysica sequitur eventus.

INST 2. Ex vi nostrorum principiorum sequitur, non posse Deum, quod voluerit facere, siquidem determinatio ad consensum, est quædam Entitas, quam tamen in Nostra sententia sola voluntas efficit; hæc autem sunt absurdæ, &c.

RESPONSUM jam est, posse Deum quod voluerit, facere cum nostra voluntate, non quidem illam prædeterminando, sed eligendo comprincipia, quæ videntur eventum habitura. Illud autem quod adfert, non posse Deum omne possibile per Nos producere, falso supponit, quasi non admittamus illam ipsam determinationem, si sit in ordine supernaturali non produci ex viribus gratia; si autem sit in ordine naturali, producitur cum concurso Divino.

INST 3. Fundamentum in ante propositionem sic urgendo. Aequalis causa in patiente æqualiter disposito, æqualem producit effectum, si naturaliter, vel quasi naturaliter agat; Si autem non ponatur prædeterminatione, agens & non agens, erunt æquales; Ergo uterque debet non agere, vel uterque agere.

RESPONDE TUR. Assumptam propositionem esse veram de causis necessariis, non liberas; quarum in hoc est disparitas, quia causæ necessariæ, si sunt æquales, cum non habeant dominium effectus, hoc ipso non habent principium, ut hæc potius pars sequatur; quod principium, quia habent causæ liberae, etiam principio in entitate æquale posito, poterit se una determinare, non determinante altera. Habet etiam aliquid consentiens plus præ non consentiente, adeoque est in æqualis per excessum, eo quod principium illud à parte Dei oblatum in ratione beneficij sit majus, quamvis non sit majus in ratione Entis; in ratione inquam beneficij, eò quod felicit Deus principium habiturum effectum, præ principio, quod providetur non habiturum effectum. Unde etiam

etiam per nos aliqua conceditur inæqualitas, quia operans habet selectum auxilium, quod non habet non operans.

OBJICIT 3. Urgendo fundamenta alia praædicta. Causa prima influit non tantum in operationes, & effectus causarum secundarum; sed etiam in ipsis causas, eas promovendo, & ad operationem applicando, quod non sit nisi per prædeterminationem.

RESPONDE TUR. Ut promoveat Deus causas secundas, sufficit, quod tam in ordine naturali, quam supernaturali causet illuminationes, & affectiones, quibus applicatur voluntas ad agendum, & per selectum comprincipium.

INSTAT 1. Si Deus non determinaret causas secundas ad operandum hic & nunc, sequetur concussum Dei, esse generalem, & confusam quandam applicationem suæ voluntatis, vel potentiae, ad concurrendum cum voluntate creaturae; cum enim ille concursus non sit determinatus, debet esse generalis: neque enim inter haec dito datur medium, sed hic modus concurrendi est imperfectus; quia hoc modo invenire, est imperfecto & cæcum modo influere. Deinde indeterminatus influxus, est imperfectior determinatus; præcipue verò quia scientia conditionata, quamvis prævideat, quis sit secundus effectus, nihilominus ipsi concursui determinationem non præbet, quæ omnia absurdantur posita prædeterminatione.

RESPONDE TUR. Cum Deus in collatione auxiliorum, tam pro statu naturali, quam supernaturali dirigatur notitia conditionata, hoc non dicitur confuse agere. Quod autem dicit, si ille concursus non sit determinatus forte generalem; id & equivocum est, si enim nomine generalis intelligit concussum quendam abstratum, & in universaliter ille concursus non habet aliam generalitatem; cum enim sit aliquid physicum existens, non est quid universale: si autem nomine concursus generalis, intelligat concussum determinatum in entitate, sed indifferenter in operando, talis generalitas est in illo concursu, non tamen fundat ullam imperfectiōnem, cum ad tuendam libertatem exigita sit in concursu, talis indifferencia. Et certe sicut causa libera hoc est indifferens, est perfectior in genere moris præ necessaria; ita & ille concursus: quamvis autem scientia conditionata ipsi concursui determinationem, quæ sit determinatio suppositionis antecedentis, non adferat; dirigit tamen Deum, ut conferat principium ex suppositione consequenti determinatum, diligenter ad feligendum principium, allaturum infallibiliter concussum determinatum, quem Deus intendit; licet hæc infallibilitas futura sit ex suppositione consequenti; non autem ex prædeterminatione.

INSTAT 2. Si prima causa applicat suum concussum indifferenter modo explicato; Er-

go prima causa non se determinat ad hunc effectum, sed determinatur à causa secunda; quod est absurdum, quoniam ad causam primam potius spectat determinatio causæ secundæ, quam à converso.

RESPONSUM jam est, determinare Deum causam secundam in primis ratione sui decreti, quo decrevit indemnem servare libertatem creatam. Deinde determinat circa actus, qui non sunt mali selectione auxilii potius efficacis, quam inefficacis. Determinat immissione cogitationum quæ sunt in nobis sine nobis. Denique ad omnes determinationes concurrit; cuius oppositum ordinariè imaginantur argumentantes. Quamvis autem causa secunda debeat determinari à prima, id intelligendum est ratione acceptæ potentiae agendi, ratione viri superaddendarum requisitorum ad agendum &c. Sed non debet esse determinatio, quæ indifferentiam in illa agendi, consequenter libertatem tollat. Quod autem universaliter assumit, causam determinantem esse superiorum determinatam, id universaliter acceptum falso est: quia pes curvus determinat rectum ad claudicationem, negativa propositio affirmativam, ad inferendam Conclusionem negativam, hoc est debiliorem; neque tamen sequitur pedem curvum esse dignorem recto, vel ad maximum id verum est de causa determinante viribus, & potestate propriâ; cum tamen omnes vires & potestates creaturæ sint à Deo.

Punctum Difficultatis 4.

QUINTUM Fundamentum proponitur ex iis, que adserit Alvarez cum aliis, d. 7. n. 12.

OBJICIT 1. Deus ante omne decretum suæ voluntatis, non scit, quothomines, vel Angelos esset producturus, si crearet alium mundum; Ergo similiter ante idem decretum, non scit, quod actus, vel quales esset producturus quilibet homo, si crearetur & constitueretur in tali rerum ordine. Antecedens inquit, conceditur à quibusdam Assertoribus scientia media. Cons. probat; Quia sicut omne illud, quod Deus immediate per seipsum operatur ad extra, dependet intrinsecè ex decreto suæ voluntatis; ita etiam quidquid Deus operatur mediante causa secunda, & quidquid facit ipsa causa secunda dependet intrinsecè ex decreto voluntatis Divinæ, cum ejus causalitas extendat se ad quodcumque Eps in particuliari. Hoc ipsum inferiùs sic aliter proponit. Hæc propositio, Deus crearet tot Angelos, si alium mundum produceret, non habet determinatam veritatem, ante decretum Divinæ voluntatis,

M 3 luntatis,

R. P.
H. MLOD
Lanowskij
Tom. I. et Z.
VI

luntatis, determinantis Angelos futuros, ex hypothesi, si vellet creare alium mundum; Ergo similiter haec propositio, si Petrus ponatur in talibus circumstantiis consentiret, non habet determinatam veritatem, ante decretum Divinae voluntatis, decernentis consensum illum futurum, ex hypothesi, si Petrus constitueretur in illis circumstantiis.

Huic argumento respondent aliqui per hoc, quod D. Deus cognoscat conditionatos suae voluntatis actus de quo praesens objectio non procedit, sed tantum de creabilibus a Deo: An scilicet nosci possint ante Dei decretum. Hinc aliter

RESPONDETUR. Neg. Cons. quia nullum est principium determinativum existentia Angelorum, eorumque numeri, nisi sola & unica voluntas Dei, nec determinationem existentia eorum, subdit Deus alteri determinationi, praeter suam, consequenter hac determinatione non posita, utpote causa existentia, non poterit Deus noscere existentiam Angelorum, manente illa existentia in solo statu possibilitatis, & non extracta ad statum existentia, per aliquam causam determinativam, potentem extrahere: jam autem determinationem actuum liborum, subdit Deus determinationi creaturae, ad quam etiam ille concurrit, nec alligavit soli, & uni, determinationi suae voluntatis. Quod autem existentiam Angelorum alligari Deus soli determinationi suae voluntatis, & non alligari effectus liberos, soli suae determinationi, hoc inde est: quia existentia Angelorum, non deberet esse effectus liber Angelo aut alicui creaturae; debuerant autem illi effectus conditionati liberi, esse liberi, quae libertas in illis destrueretur, si antecedenter determinarentur a Deo, non praevisa determinatione creatra. Quae autem decreta Divinae voluntatis praecedant consensum creaturae, jam dictum est & infra dicetur.

INSTANTI. Ex Auctor. Arist. qui docet, propositiones de futuro contingent, secundum se, non habere determinatam veritatem, vel falsitatem, alias tolleretur contingentia. Ergo ante prae-determinationem non est scibile quid sit futura voluntas.

RESPONDETUR. De mente Aristot. actum est in Log. ad praesens sufficerit dicere, quod effectus in causa entitate praesente spectatus sit contingens, & si in illa determinationem haberet, tolleretur contingentia; non tollitur autem determinatione effectus, ex suppositione illius met ipsius, quae ipsa suppositio effectus, facit, ut certo scripsi posse.

INSTANTI. Nullam esse rationem propter quam voluntas determinetur ad hanc potius partem, ergo debet dari prae-determinationem.

RESPONDETUR. Dominum actionis, esse illud principium determinativum, sicut & in

Deo (salva proportione) determinatio, est ex dominio volendi. Quando autem urget, quod a causa indifferenti, quae tali, non posse prodire determinatus effectus, responsum jam est supra. Bene addit Fassolus convincendo oppositum q. 14. num. 422. hoc argumento. Omnis actus determinatus, qui exit a causa libera, exit ab illa in quantum liber; exit enim ab illa in quantum constituitur in esse tali causa; & sicut effectus exiens a causa necessaria, exit ab illa, ut a causa necessaria; sic effectus liber exibit a causa libera: sed causa libera est indifferens ad utrumlibet ut supponitur ex Pateribus, & definitione libertatis; Ergo a causa indifferenti, ut indifferens, exit determinatus effectus.

INSTANTI. Si Deus ante determinationem suae voluntatis sciret, quot Angelos esset producturus, ex hypothesi, quod vellet creare alium mundum, non esset liber in eorum productione: quia tunc illa productio esset determinata a natura & secundum se; Ergo etiam non erit liber, sed necessarius futurus consensus Petri, si ante omne decretum Divinae & humanae voluntatis, sciret Deus certo & infallibiliter, quod sit consensus ex hypothesi, scilicet in talibus circumstantiis; & tamen supponitur non esse in facultate Petri tollere, vel ponere illam conditionem, quae posita, dicitur esse infallibile ut consentiat, praecepit cum Nos supponamus actum, qui sequitur necessario ex aliqua suppositione antecedente consensus creatae voluntatis, esse simpliciter necessarium.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu Antec. esset jam determinatio a natura, & secundum se, independenter a decreto, quod respectu existentia Angelorum est proportionatum ut absolute formerur, ut dixi. Quavis autem independenter a prae-determinatione praevideatur, quid esset facturus homo, si non fieret adhuc independenter a decreto de dandis sub conditione prae-requisitis, de servanda indemnitate, adeoque non independenter a decreto proportionato libertati quia servante indemnem indifferentiam.

Id autem quod ex nostrorum doctrinam assuit, falsa supponit; nam docemus quidem non esse in potestate creaturae, plures ex illis circumstantiis amovere; non tamen docemus infallibilitatem illam ex circumstantiis sequi, sed tantum ex suppositione ipsius futuritionis, determinationis liberae, consensuque exhibendi, vel ex suppositione gratiae, & voluntatis ut operatur, quae ipsa est infallibilitatem illam adferens, & licet non sit in potestate creaturae, plures ex illis circumstantiis, submovendi, sufficiunt ut sit in potestate creaturae, etiam in illis circumstantiis consentire vel non consentire.

OBJICIT. Nihil est scibile, nisi aliquam necessitate sit necessarium; jam autem ante prae-determinationem, non est effectus necessarius, etiam

etiam necessitate consequenti, quod ipsum prob. quia impossibile est, quod aliquis effectus sequatur necessariò necessitate consequentiæ, sequentiæ infallibilitatis, ex causa defectibili, & impedibili per concursum aliarum causarum in causa talis determinetur ad talem effectum, ab alia causa superiori, quæ deficere non possit, nec impediti per alias causas.

R E S P O N D E T U R. Argumentum ex variis principiis solvi posse: in primis, aliud est sequi aliquem effectum necessariò à causa defectibili, aliud autem etiam non sequatur necessariò, sequi tamen infallibiliter ex suppositione consequenti, seu sequi secundum necessitatem consequentem. Sic ex causa omnino contingenti, non sequitur necessariò effectus; supposito tamen, quod sequatur, jam ex suppositione habet necessitatem secuturionis, quod etiam in praesenti est dicendum. Ad idem solvendum hæc alia via teneri potest. Ad hoc ut causa impedibili sciat agere, licet alia concausa possint subtrahere suum concursum, non est necesse, illum prædeterminari à causa superiori, sed sufficiat illa à superiori causa ordinari, ut præsto habeantur, & subdi voluntati: ad eum modum, quo ut trahat equus A, pondus B, quod non potest trahere sine equo C, non est necesse determinari equum A, sed tantum jungi illi equum C, vel ad maximum hæc determinatio erit necessaria in agentibus indifferentibus ex defectu; non autem in indifferentibus ex dominio actionis. Addo fieri posse, ut à causa impedibili ab aliis causis, infallibiliter ex suppositione consequenti, sequatur effectus, impedibilitasque illa solum facit, ut possit non sequi, licet sequatur infallibiliter. Unde jam directè negatur illa Major, impossibile est effectum sequi necessariò etiam ex suppositione consequenti, si causa potest impedi, & non determinetur à superiori. Erratio est; quia posse impedi, solum infert, quod posset non sequi effectus, sed non infert, quia non est secuturus.

O B J I C T U M 3. Impossibile est, quod aliquis effectus intelligatur futurus, nisi dependenter à sua causa efficiente; sed decretum Divinæ voluntatis, est prima & universalissima causa efficienti, à qua magis dependet effectus, quam à sua causa proximâ. Ergo ante decretum Divinæ voluntatis, nihil est futurum, adeoque nec scibile futurum.

R E S P O N S U M est. Decretum Divinæ voluntatis esse primam & universalissimam causam efficientem, sed accommodat ad exigentias rerum; quod autem si istud decretum, quamvis non sit prædeterminativum, dictum est supra.

I N S T A T U M 1. Ita se habet decretum Dei absolute in ordine ad futurum absolute, sicut decretum conditionatum in ordine ad futurum conditionatum; sed implicat, quod aliquid sit

futurum absolute, nisi præcedat decretum Dei absolute, quod illud fiat;

R E S P O N S U M est. Etiam Nos admittere pro statu conditionato decretum, sed proportionatum libertati, quod esset, de exhibendo differenti concursu, sub conditione. Quamvis autem concedamus dari prædefinitiones actuum bonorum pro statu absolute, non erit neceſſe illas concedi pro statu conditionato; quia non nisi ex causæ debent concedi etiam pro statu conditionato, & non tantum pro absolute, quæ sunt simpliciter requisitæ ad operandum; prædefinitiones autem non sunt tales, alias peccans careret aliquo per se requisito ad operandum. Deinde quia positis prædefinitionibus antecedenter ad statum absolute, habebitur unde salvetur libertas, scilicet quia formantur ex suppositione consensus conditionati. Jam autem si prædefiniretur ipse consensus conditionatus, non esset unde salvaretur libertas: ex nullo enim supposito antecedenti usu libertatis formaretur: quia statum conditionatum non antecedit nisi possilitas; possilitas autem æque importat usum, ac non usum libertatis: consequenter non potest prædefinitionem infallibilem circumstantionare.

I N S T A T U M 2. Futurum conditionatum adimplat conditione transit in absolute; Ergo si ante decretum suæ voluntatis cognoscit Deus certe & infallibiliter, quod si Petrus constitutus in talibus circumstantiis, consentiet, adimplat illa conditione, antequam aliquid Deus decernat de actu futuro, cognoscit illum actum ut futurum absolute.

R E S P O N D I jam, quod futurum conditionatum adimplat conditione transeat in absolute, sed quia negatur, impleri posse conditionem sine decreto Divinæ voluntatis exhibendi omnem hypothesin à parte sua, fit, ut non cognoscatur sine decreto.

I N S T A T U M 3. Secundum Nostra principia sequi, veram esse istam causalem, quia voluntas creatæ vult influere in istum actum in singulari, Deus influit in eundem actum; & ita voluntas, & operatio humana erit prior, voluntas autem Divina posterior, & pedisæqua voluntatis creatæ.

R E S P O N D E T U R. Cùm quicunque voluntatis creatæ actus, per Nos, non fiat sine concursu Dei proportionato, quem confert voluntas Dei applicans omnipotentiam, fit, ut non possit operatio humana dici prior operatione Divina, & voluntate ejusdem omni; licet sit prior aliquæ voluntate, nempe prædefinitivæ; consequenter non subjungetur concursus Dei voluntati humanae, cùm illa ipsa voluntas facta fuerit Deo concurrente: immo cùm concursus Dei habeat rationem principalis, sine quo nūquam possit agere creatura, non potest dici subiungi; quia principalia non subiunguntur. Consequenter

M 4 illud:

R. P.
H. MŁOD
Ladowski
Tom. I. et Z.
D. VI

illud: Quia vult voluntas, non excludit concursus Dei, & influxum, adeoque nec habet rationem prioris ante influxum divinum; ita tamen ut excludat rationem suam determinationis ad unum, a solo Deo oriundam. Directè ad argumentum dici potest. Falsam esse per nos hanc causalem: ideo Deus influit, quia creatura vult influere, nam haec ut hic ponitur causalis, supponit priorem esse influxum creaturae, & pro illo priori, exclusivum influxum Divini.

Punctum Difficul- tatis 5.

*Proponitur sextum Fundamentum ex iis,
que adferunt idem Alvarez.*

IMPUGNAT 1. L. 3. de Auxiliis d. 23. dicit que Deum motione præcipuâ, prædeterminationâ, applicari debere voluntatem creatam, ut liberè, & infallibiliter operetur, quod ipsum præter Aut. S. Thom. sic probat. **Virtus** qua respicit finem, movet & applicat cæteras potentias ad suas operationes, ut videre est, in voluntate intende finem, aliisque virtutibus imperantibus in suum bonum actus aliarum virtutum: sed Deus respicit finem omnium causarum secundarum; Ergo movet & applicat voluntatem creatam ad suas operationes.

RESPONDETUR. Querendo, cùm etiam creatura libera respiciat finem, cur etiam non se movebit, nec applicabit ad agendum; Si enim id non habet; falso inferetur talis applicatio, ex præcisa formalitate intendendi finis: Si autem id habet, concordantæ sunt hæc duæ applicatio-nes, quod non facit arguens. In Nostris autem principiis hoc ita sit; applicat enim Deus creaturam per cogitationes, quæ sunt in nobis sine nobis; creatura etiam intendens finem, una cum concurso Dei determinat se, Deus seligit principia, quæ prævidentur eventum habitu; creatura ita illis utitur, ut posset non uti, applicatque se usu illorum. Deinde concedi potest totum argumentum; Nam concessio, quod applicetur a Deo ad agendum voluntas, nego id fieri per prædeterminationem; sed per motus primos indeliberatos, quos Deus immittit, per completionem potentiarum ad agendum, & similia.

INSTANT 1. Deus est causa finalis applicatio-nis causarum secundarum; Ergo & efficiens; quia aliâs aliud esset ultimus finis omnium crea-turarum, & aliquid aliud præter Deum esset primum efficiens.

RESPONDETUR. Concedendo totum; sed negatur hanc applicationem prædeterminatione fieri. Quando autem urget dominium Dei in ipsam operationem, illud per hoc salvatur; quod talc habeat, quale habere vult; autem

habere libertatem, quæ non servaretur, si po-neretur prædeterminativa applicatio.

INSTANT 2. Quando agens, præsertim si ha-beat infinitam virtutem, utitur instrumento ad aliquid efficiendum, tribuit ei, in ipso actuallu-
su, virtutem intentionalem ad effectum illum producendum; qualis virtus tribuitur etiam sa-cramentis novæ legis, quæ virtute Divina, grati-am efficiunt, quam significant, sed Deus uti-tur creatura, &c. tanquam instrumento ad effi-ciendum, ut nostrum liberum arbitrium actu-aliter cooperetur Deo excitanti & vocanti; Er-go tribuit illi intentionalem virtutem, ad hujus-modi effectum infallibiliter producendum, haec autem est prædeterminationis.

RESPONDETUR. Querendo, cùm Deus uti-tur prædeterminatione, tanquam instrumen-to, an superaddat adhuc aliquam intentionalem virtutem, vel non? si non superaddit; Ergo nec auxilio, in entitate indifferenti, quod prævide-tur ex suppositione infallibilitate operaturum, vel aliquibus aliis, superaddenda erit talis vir-tus. Deinde si illi prædeterminationi tanquam instrumento, non superadditur ulla intentiona-lis virtus, jam erit hoc ipso falsa assumpta Major. Quod si dicas, etiam illi imprimi intentionalem virtutem; hoc ipso dicis prædeterminationem ulterius prædeterminari, adeoque concedis processum in infinitum. Directè dici posset, quod Deus tribuat virtutem intentionalem, sed proportionatam instrumento; consequenter si instrumentum sit liberum, debet illi tribuere virtutem intentionalem, non determinatam ad unum; talis autem non est prædeterminationis. Et si concedenda foret virtus ista intentionalis, sufficienter salvaretur ratione selecti auxili, ra-tione cogitationum, quæ sunt in nobis sine no-bis, &c. Major etiam est absolute falsa: quia dum elevat Deus sacramenta ad producendum gratiam, nullam illis virtutem imprimet. De-nique nec hoc explicatur, quid veniat nomine virtutis intentionalis?

INSTANT 3. d. 8. n. 24. Qui efficit ut libe-
rum arbitrium seipsum determinet ad operan-dum, prædeterminat; nam prædeterminare, est, prius in signo rationis, determinare vel efficiere, ut aliquid se determinet; sed Deus facit, ut se arbitrium determinet, ergo prædeterminat.

RESPONDETUR. Prædeterminationem duplificem posse considerari; primam impropiam, ordinatam ad tollendum indifferentiam ha-bendi, vel non habendi vires, tribuendi auxiliu-um selectum, & concursum specialiorem in ra-tione beneficii; talem determinationem impro-priam Nos etiam admittimus. 2. Potest cogi-tari prædeterminationis stricta, stans in determi-natione antecedenti simpliciter, ad hoc non nisi agendum, ut nos determinemus, & quâ posita non possit fieri oppositum, & hanc negamus.

IMPUGNAT 2. Idem. Inter potentiam con-
stitutam

stitutam in actu primo, per virtutem activam in experientem, vel per habitum superadditum, & actualem operationem ejusdem potentiae liberae, datur motio quedam prævia, per quam ipsa voluntas, compleetur in sua virtute adiva; sed haec motio physica prædeterminat voluntatem; quod ipsum prob. nam cum illa motio prævia sit transiens cum actu, ad quem movere impossibile est, quod in voluntate ponatur, & voluntas non operetur actu illum, ad quem Deus movet efficaciter, eandem voluntatem.

RESPONDE TUR. Negando Minorem cum sua prob. que difficile aliquid assunit; nam si deuotia gratia sufficiens, quam dari fides docet, illa etiam erit quid medium inter potentiam naturaliem in actu primo, & inter consensum qui poterit esse, estque illa gratia transiens; & tamen de facto posita in voluntate, non operatur actu. Ergo ex sola illa mediatione, & formalitate transiens, non reteat infertur impossibilis, secundum quam impossibile sit, ut voluntas non operetur actu illum: sed posito etiam, quod sine illa restrictione, verum esset hoc principium assumptum, impossibilitas illa non operandi, posset haberi ex suppositione non nisi consequenti. Ad Majorem quod attinet, si recte intelligatur vera est; nam efficax auxilium, non est quid habituale, sed actuale; hinc inter ipsam potentiam, & inter ipsum actu quodammodo mediatis ratione virium, causativi, operativi; & in ordine etiam naturali aliquid simile mediat, saltem cognitiones quas appellat Amotelles immislas à bonâ fortunâ. Quando autem d. 91. n. 8. assunit, quod ad singulos actus supernaturales necessario requiritur auxilium gratiae efficacis, & quod hoc auxilium nisi in prædeterminatum, non sit efficienter & efficaciter facturum ut operemur, utrumque imponitum assunit, primum quidem, quia alias qui habet solam gratiam sufficientem, careret necessario prærequisito ad agendum: secundum etiam immisit, quia nos agnoscimus à gratia, ipsum etiam actu efficienter produci. Denique auxilium selectum potest appellari motio prævia & transiens, cum quo, quamvis non sit prædeterminatum, infallibiliter est operatura voluntas, licet possit non operari.

IMPUGNAT 3. Impossibile est, quod auxilium inherens libero arbitrio ex sola reali & intrinseca virtute, quam habet ut venit à Deo, ex sua scientia media, inducat certò & infallibiliter consensum, nisi habeat virtutem physicæ prædeterminandi voluntatem ad eundem contentum eliciendum: etenim seclusa determinatio physicæ, & præscientia futuri consensus ex hypothesi, non est aliquid fundamentum, cui certitudo & infallibilitas futuri consensus, innipotest.

RESPONDE TUR. Quod assumat argumen-

tum aliquid, quod probandum fuisset, dari auxilium inherens ex intrinseca virtute infallibiliter inferens consensum; sed hoc transitu, etiam per hoc satisfit argumento, quod fundatum citi certitudo & infallibilitas futuri conditionate consensus inniti possit, sit suppositio ipsiusmet consensus. Inquirit etiam alias idem d. 87. si non ponatur physica prædeterminatio, quomodo à Deo applicetur ad agendum liberum arbitrium? sed hoc jam solutum est, quod applicetur collatione virium agendi, illuminatione facta in nobis sine nobis, selectione compriprincipiorum, selecta autem principia, si conferantur, infallibiliter inferunt mentem, & sunt fundamentum, cui certitudo & infallibilitas futuri consensus innituntur &c.

Punctum Difficultatis 6.

Proponitur septimum Fundamentum, petitum ex concursum Dei.

INEXPLICABILE EST, quomodo actus liber, si non datur physica prædeterminatio, pendeat à voluntate Dei, & concurso. Hinc

IMPUGNAT 4. Actus liber creaturæ, non potest fieri independenter à concurso creaturæ, ita ut etiam non possit fieri independenter à voluntate Dei, se determinantis ad concurredum, quod est formalissimum prædeterminare.

RESPONDE T 1. Oviedo & dicit Deum habere aliud decretum circa bonos actus, aliud circa malos; circa actus bonos habet Deus decretum, quo dicat, volo quantum est ex me, ut sit actus amoris; ita tamen illum decerno, ut voluntas possit ab illo cessare, dicitque hoc decretum habere in se imbibitum affectum complacentiæ explicabilem istis verbis: Utinam sit iste actus. Circa actus autem malos habet Deus decretum, quo dicat, volo ut quatenus est ex me, non deficiat actus odii, ut jura voluntatis non infringantur, quem actum velle ego non produci à voluntate, quia malus est. Quod etiam decretum habet in se imbibitum actum displicentiæ exprimibilem istis terminis, utinam non sit talis actus. Hæc responso

NON SATIS FACIT 1. Quia decretum, de quo hic queritur, ostendi debet esse tale, quod sit principium per se requisitum ad operationem liberam, ita ut in quocunque statu reperiatur actio libera, in eodem statu reperiatur etiam decretum principians illam operationem: Sed decretum Oviedi non est tale; quia non est aliud, nisi prædefinition actus liberi, quæ per se non est requisita ad operationem, alias peccans non peccaret; quia committeret actio em non habens prærequisitum, ne peccet; nempe prædefinitionem, nec appetit quomodo salvâ libertate tale decretum posset formari, pro statu conditionato?

NON

R. D.
H. MŁOD
T. TOWSKI
T. M. L. Z.
D. VI

NON SATISFACIT 2. Quia non est explicatum ab illo, quomodo velit tunc Deus amorem, ita ut ab illo possit cessare; & tamen quod Deus vult, ab illo nemo cessat, respondebisque, nisi adseratur aliquid novum, nonnisi petendo principium: si enim dicas illam voluntatem Dei esse indifferentem, de hoc ipso queritur, quomodo stante indifferentia in illo actu Divino, salvetur ejusdem efficacia?

NON SATISFACIT 3. Quia universaliter non explicat determinationes Divinas in iis, in quibus ille concipi potest indifferentis per ordinem ad operationes creatas: inter cetera enim non explicat, per quid tollatur indifferentia Divina, ut permittat voluntatem liberem, vel non libere agere. Hinc

RESPONDE TUR 2. Et ut id commodiū fiat, particularum disponenda est responsio. In primo signo rationis Deus cognoscit in sua potestate esse, ut voluntatem rationalis creaturæ ita sibi subdet, ut infallibiliter, hoc nonnisi velit, quod ille vult; vel certè ita attemperare concursum suum, ut aliqua possit velle liberem; hanc illius cognitionem sequitur decretum, quo dicit Deus, volo ita attemperare meum concursum, ut voluntas creaturæ rationalis, illo uti possit, si velit, vel non uti. In secundo signo rationis cognoscit Deus per scientiam simplicis Intelligentiae vim, & energiam suorum auxiliorum, secundum quod dicunt rationem virium ad operandum; cognoscit etiam creaturas non habere in sua potestate positionem illorum auxiliorum; huic cognitioni subnegetit Deus suum decretum, quo se alligat ad danda talia auxilia. In tertio signo rationis, cognoscit Deus per scientiam conditionalium, quid in his & in illis circumstantiis cum illo auxilio esset operatura creatura; & quia per illam scientiam videt aliquos abusuros suo consensu, alios bene usuros, procedit ad duplex formandum decretum; primum circa actus bonos, cuius progressus est talis, si hoc auxilium ita circumstantionatum haberet, faceret hunc actum, volo illi exhibere auxilium illud. Ad formandum autem decretum circa actus malos, sic procedit, yellem quantum est ex me non fieri actus malos; quia tamen volo salvare libertatem creaturæ, nolo impedire & subtrahere meum concursum, & tunc primum voluntas Divina applicat potentiam Dei executivam ad exhibendum auxilium. Ut autem hæc decreta melius penetrerentur,

NOTO 1. Decretum primi & secundi signi, esse causam per se requisitam ad agendum, præcipue cum secundum, attendat ad auxilium, propter habet rationem virium, potentia agendi, &c.

NOTO 2. Tertiī generis decretum non esse per se requisitum ad operandum, sed ostendere nonnisi specialissimam Dei providentiam circa actus bonos, & ostendere, displicentiam circa malos.

NOTO 3. Absolutum Dei decretum secundum signum rationis non dari, nisi circa ea, quæ de facto existita sunt, quomodo enim diceret Deus, faciam exhibendo, quod non est facturus, nec exhibiturus?

NOTO 4. Quod sicut posito illo decreto omnes homines vult Deus salvos fieri, complacet sibi Deus in illo actu; nec tamen complacet in salvatione peccatorum, cum peccatores actu sunt: ita etiam Deus complacet sibi in illo actu de salvanda libertate; licet non complacet sibi in actionibus, ex libertatis abusū, factis.

NOTO 5. Sicut Deus generale illud decretum, quo vult omnes homines salvos facere, particularis, ut ita dicam, postea particulari electione; ita generale illud decretum de concrendo, particularis, prædefinitionibus, & promissione; cum hoc tamen inter cetera discrimine, quia hoc decretum primum, est inefficax, decretum autem de quo hic, est efficax: & sicut inefficaciam illius prioris colligimus à posteriori; quia non omnes salvantur, ita & efficaciam hujus de quo agimus, decreti colligimus, etiam à posteriori, quia nemo necessitatur, & nemo caret prærequisitis agendi. Directe ad argumentum: Nego quod formalissimum prædeterminare, sit, nolle Deum actionem creaturæ fieri independenter à se, tunc primum prædeterminaret Deus, ut volendo non fieri actionem creaturæ, independenter à se, determinet ita creaturam, ut non possit non agere.

INSTABIS. Causa prima & causa secunda per se convenient ad agendum, tunc vel causa secunda excitat primam, ut secum operetur, & sic prior erit natura, usus causa secunda, quæ primæ, vel causa prima excitat secundam efficaciter, ergo & prædeterminat.

RESPONDE TUR, cum Lessio, causam primam per se convenire ad agendum cum creatura, & ex proposito; quia ex vii illorum decretorum, de quibus actum est, & quod ita teneatur coagere creaturæ, non inducit imperfectionem in Deo; quia hoc proficiscitur ex ipsius libero decreto. Unde ulterius negatur creaturam à Deo moveri motione prædeterminativâ, vel à creaturâ Deum excitari, sed ad coagendum trahitur Deus, vi decreti, à se liberè facti. Et sicut quando voluntas producit actum supernaturalem, hoc ipso influit habitus supernaturalis; quem tamen non excitat ad agendum voluntas; & cum intelligimus, nihil facit intellectus circa excitandam ipsam speciem ab intellectu; ita nec in præsenti est necesse, ut causa secunda excitet Deum. Deinde alia viam difficultati satisfit concedendo excitationem factam à Deo non per qualitatem prædeterminantem; sed ob motus tales, quales oriri dicebat Aristoteles à bona fortuna, & quos Theologi docent fieri in nobis sine nobis, multoque magis (fi

phrasis

phrasis placeat) excitat, collatione selecti au-

alii.

QUÆRES I. An voluntas Dei, quam habet de-
utetur cum creatura sit determinata, vel non?
Ratio, quia si est determinata, quomodo non
afficit libertati? Si autem est indeterminata,
quomodo hoc potius causat, quam illud? Cir-
ca quod

ASSER O 1. Illam voluntatem non esse quid in-
differens, & indeterminatum in entitate; existit
enim, nihil autem indeterminatum existit.
Quod affectum procedit non tantum de volun-
tate illa entitatè sumpta, secundum quod illa
Deus est; sed etiam de voluntate formaliter, &
secundum sua complementa, & connotata spe-
cifica, & secundum ut vocant, esse formale.

ASSER O 2. Quod voluntas concurrendi non
destruit posse agere: nihilominus infert potius
uncursum quam non concursus. Tum, quia fal-
sum est de illa voluntate, quod sit voluntas non
concurrendi loquimur enim de voluntate con-
currendi, vera ergo erit affirmativa: Est volun-
tas concurrendi. Tum, quia illa voluntas est
principium completivum libertatis creatæ in a-
gendo: Ergo debet esse voluntas agendi; nam
principium agendi compleri non potest per su-
um contradictorium; hoc est per principium
non agendi: quomodo autem ratio voluntatis
determinata ad concurrendū stare possit cum
indifferentia ad hoc, vel ad ejus negationem,
explicari sic potest: Quotiescumque est determinatio
ad universale, totes est determinatio e-
tiam ad particularia, illam rationem universa-
lemparticipantias si enim ponatur determinatio
qua Deus dicat: Omnes perseverantes in gratia
voluntate, hoc ipso censetur Deus esse deter-
minatus ad salvandum Petrum, Joannem &c. Si
nem de universali est verum dicere: Omnis ho-
mo est rationalis, etiam de particularibus est ve-
rum, ergo Deus determinatus sit ad præbē-
dum concurredum cuicunque operationi creatæ,
hoc ipso est determinatus ad concurredū danū
hunc & illi in particulari operationi. Et quia in-
ter operationes pombiles à creatura non solum
est v. g. amor, sed etiam nolo amare, hinc Deus
qui est determinatus ad cooperandum unicuique
operationi creatæ, cum ut dixi, operatio crea-
turæ non sit solo amore, sed etiam extendatur
ad nolo amoris, hinc sit, ut v. illius universalis
ad concurredum voluntatis, non solum sit deter-
minatus Deus ad concurredum ad actum
amoris, sed etiam ad nolo amare, si creatura ve-
lit. Porro per hanc voluntatem universaliter ad
omnes concurredi operationes, non debet in-
telligi determinatio Divina ad aliquid mente
nostra abstractum, sed ad particularia conveni-
entia inter se, in ratione operationis liberae.

ASSER O 3. Gratia v. g. efficax, quando datur
& salva libertatem v. g. in amando, hoc non ita ac-
cipiendum est, quasi gratia possit esse principium odi-
endi, sed quod non inferat necessariam operationem
amandi. Quis enim dicet, quod gratia concurrat
ad odium Dei? & quod exhibito concursus ad
liberè sedendum concurrat ad non sedendum;
quod ita repugnat, ac potentiam visivam, esse
principium non videndi.

NO T O. Posito hoc principio; quod à con-
cursu indifferenti, non possit determinata pro-
dire actio: Distinguendus erit concursus indif-
ferens, in indifferentem ex defectu ipsius posse,
& ex tali concursu, non potest prodire deter-
minata actio, & in indifferentem ex contem-
peratione ad libertatem, negoque quod ex
concursu ita indifferenti, non possit determina-
ta sequi actio. Rursus, ex concursu indifferen-
ti, sumpto jam in actu secundo, concedo, quod
possit proficisci determinata actio; hoc ipso e-
nem ipsa actio non esset determinata, cum ille
concursus sit, in re, illa ipsa actio; Nego tamen,
quod ex concursu determinato in actu secun-
do, indifferenti autem in actu primo, non possit
sequi determinata actio, atque ita erit, etiam
tunc, determinatio, ex suppositione non ante-
cedenti, sed consequenti. Quæ omnia variis
locis hinc sunt illustrata.

QUÆRES 2. Quomodo creatura determinet se
ad hunc potius quam ad illam parrem? In ore est
DD. creaturam se determinare ad speciem a-
ctus, hoc est ad amorem & odium, ut verò hoc
potius actu individuo amoris vel odii amet,
creaturam determinari à Deo ordinariè dici so-
let. Sed in hoc est difficultas. Quia ante-
quam videat Deus determinatam voluntatem
ad hunc potius actum, cuius determinationem
supponimus à Deo fieri, non potest videre de-
terminationem ad speciem actus, quod ipsum
prob. Non videt hanc determinationem in i-
psam et voluntate, quia hæc non minus est prin-
cipium elicivum hujus, quam oppositi; neque
in alio coprincipio; quia hoc non conceditur:
neque etiam in ipsis actibus, ut jam productis;
quia non possunt videri ut producti nisi deter-
minati; determinati autem non sunt, nisi post in-
dividuationem, quam quomodo Deus confert?
si in priori non videt determinationem, quoad
speciem actus, factam à libertate creaturæ?

RESPONDET Oviedo ex Suar. quod non
prius se determinet creatura ad speciem actus,
quam illam determinet Deus quoad indivi-
duum, sed prius determinatur à Deo quoad in-
dividuationem non absolutè, sed ex suppositio-
ne, quod velit actum talis speciei elicere; quod
ipsum facit Deus præparando concursum ad
hunc potius v. g. actum amoris, & non alium,
Hæc responsio

Non

R. P.
H. MŁOD
a TOWSKI
Tom. I. et Z.
D. VI

NON SATISFACIT. Quia per illam non prius creatura se determinat ad speciem aëtus; quām determinetur ad individuationem, & prius naturā se creatura determinat ad speciem aëtus, quām determinetur ad individuationem aëtus. Prima pars docetur in responsione; secunda elicitur ex doctrina ejusdem sic; Illa determinatio ad individuationem non est absolta, sed ex suppositione, quod veller aëtum talis speciei elicere: Ergo prius est illa suppositio, quod talem aëtum elicere vellet; Ergo prius se determinat creatura, quod vellet talem aëtum elicere. Quod si mens sit Oviedi non esse illuc determinationem creaturæ pro una parte, sed meram indeterminationem ad utrumque; Deum autem formare determinationem ad individuationem aëtus, casu quo creatura vellet se determinare ad hanc speciem aëtus, posset sustiniri responsio.

RESPONDERI potest 2. Nec prius, nec posterius determinare se creaturam, quoad speciem aëtus, quām determinetur quoad individuationem, sed utramque determinationem si multaneam esse. Ratio est, quia ratio specifica aëtus, & ratio individualis non admittunt interfere rationem prioris & posterioris, cùm sit una eademque entitas physis, quæ se ipsa nec prior, nec posterior.

Rursus, impossibile est esse determinationem quoad individuationem, & non esse determinationem quoad speciem aëtus: quia impossibile est esse aliquid individuum, & particulare, & non involvere rationes superiores: è contraria impossibile etiam est, esse prius determinationem ad speciem aëtus, quin simul sit determinatione ad individuationem: quia est determinatio ad aëtum ponendū; aëtus autem ponendus est individuus: ratio autem sola specifica, non est quid individuum. Unde ulterius in hac responsione dici debet, quod illa determinatio & ad speciem, & ad individuationem aëtus, tam à Deo, quām à creaturā ponatur; à creatura quidem; quia individuus hic specificus aëtus, est aëtus creaturæ: Ergo ab illa pender: quod etiam pendeat à Deo, ratio est, quia Deus ad omnes actiones creaturarum concurrit: quod etiam non à solo Deo ponatur determinatio quoad individuationem aëtus sic probatur; quia determinatio illa, quoad individuationem aëtus, nihil in re est, nisi concursus Dei ad hunc potius aëtum; Porro concursus Dei ad hunc potius aëtum, nihil in re est, quām ipsa actio creaturæ prout dependens à Deo; Aetio autem creaturæ non pender à solo Deo; sed etiam à creaturā; Ergo & illa determinatio.

Neque obstat, quod intellectus non attingat rationes individuales aëtuum; quia tunc tantum ad determinationem est necessaria propositio obiecti, quando sit per aëtum signatum distinctum ab ipso aëtu, qui sit, adeoque strictè e-

lectivè. Non est autem necesse fieri, per propositiōnem obiecti, determinationem, quæ sit per aëtum exercitum, hoc est, per positionem ipsius met illius aëtus. Imaginare hic, quod creatura independenter à Deo peretur, tunc vi hujus independentiæ, non solum se quoad speciem aëtus, sed etiam quoad individuationem determinaret. Cùm ergo ita Deus alliget suam Omnipotentiam creaturæ, ut quantum est ex illa, nulli actioni ponat impedimentum, ita coagendo creaturæ, ac si dispositio plena Omnipotentiæ penes creaturam foret. Hinc dici poterit, quod creatura non præcisè ratione sui, sed ratione omnipotentiae coagentis, determinet se, ad individuationem aëtus. Et sicut non est in nostrâ potestate ponere aëtum supernaturalem, est tamen in nostra potestate Dei gratiâ adiutâ; sic non est in nostra potestate simpliciter determinare nos ad individuationem aëtus; est tamen in nostra potestate cum Dei Omnipotentia coagente. Hinc jam pro Responsione

RATIO adferri potest. Nihil obstat, quo minus nos determinare dicamur etiam ad individuationem aëtus, si spectetur voluntas nostra unā cum divinâ Omnipotentiâ coagentis, & hoc creaturam constituit in dominio magis pleno sua actionis, quamvis subordinato Dei dominio; Ergo censendum erit, quod nos determinemus, etiam ad individuationem aëtus modo explicato. Rursus, in illâ determinatione quoad individuationem aëtus attributa Deo, vel se habet Deus per modum simultaneè coagentis cum creaturâ, vel non? Si primum, ergo ad illam determinationem quoad individuationem aëtus, etiam creatura concurret; Ratio enim simultaneè coagentis, requirit actionē duorum. Quod si respectu determinationis quoad individuationem aëtus non se habet Omnipotentia per modum coagentis; Ergo respectu illius aëtus individui merè se passivè habebit voluntas; Si autem nihil obstat, non debemus hoc asserere, ut simplicius accipiuntur verba Concilii, quod nos censetur respectu actionum nostrarum meritoriarum (indubie individuarum) non habere merè passivè; præcipue cùm illa determinatio sit, ipsius ponit actionum. Rursus, si respectu determinationis quoad individuationem aëtus non se habet Omnipotentia per modum coagentis, ergo aëtus determinatus quoad individuationem, erit effectus specialis solius omnipotentiae; tunc quæro; Hæc determinatio estne ante positionem aëtus, vel in ipsa entitate aëtus? Silecundum; Ergo dabitur aliquid in aëtu creato, quod non productum à creatura: Si primum, hoc est omnino superfluum, & non abhinc iliter ac prædeterminatio, sublativum libertatis. Denique si hæc determinatio est oblatio concursus determinati, & si concursus determinatus est indenficiatus ipsi actioni creaturæ, & si ipsa actio pender à creaturâ, quomodo determinatio quoad

quoad individuationem illi identificata, non pendebit? Neque valet, si dicas, quod illum a-
dum determinatum producat quidem volun-
tus, sed non quod se ad illum determinet; non
inquam valet, quia determinare se voluntatem
una cum coagente omnipotentiā, est produce-
re sui determinationem; nec enim plus intelli-
gimus per hoc, sed producit sui determinatio-
nem: quia illius determinatio nihil aliud est in
se, nisi ple actus, quem producit; ad eum mo-
dum, quo determinatio ad speciem actus, est
potio speciei actus; Ergo.

Potest etiam aliquis bene responsionem com-
munem tueri, dicendo quod ad solam speciem
actus determinet se creatura vagè quodammodo
attending ad individuationem, hoc est, ad
hunc, vel illum actum, ad quem Deus produ-
cendum inclinabitur. Planior autem omnibus
his satisfaciendi modus est, quod determinatio
illa, quae est ad individuationem actus non au-
ferat libertatem; quia ad quæ non se extendit
notitia, ad illa nec se extendit libertas: Cum
ergo ad individuationem non extendatur noti-
tia, nec se extendit libertas: Quia autem exten-
dit se notitia ad speciem actuum, ad illam ex-
tender se & libertas, adeoque indeterminatio,
quæ non auferatur, nisi à libera determinatione.

Addo tamen hoc totum Argumentum non
tam habere difficultatem petitam ex materia
de Prædeterminatione, quam ex materia, quid
concursum Dei?

Punctum Difficul- tis 7.

Proponitur octavum Fundamentum, quod
confutatur ex variis rationibus Thomist. &
aliorum.

PRIMA RATIO Cabreræ apud Fassolum q.
14, n. 261, qui dicit, nos tenere, quod sci-
re infallibiliter futurum, tollat libertatem ad
volendum oppositum; ex quo sequitur, quod si
Deus antecedenter ad omnem actum sive vo-
luntatis, scit quid Petrus faceret in tali occasio-
ne, & ex suppositione; tunc jam non posset vel-
le, ut Petrus faciat oppositum; consequens autē
est falsum; nam illa suppositio, quod Deus sciat,
quid Petrus facere debet non pendas à divina
voluntate, cum antecedat omnem ejus actum.

RESPONDETUR. Nostros non docere,
quod scientia Dei tollat libertatem per se lo-
quendo, sed ratione adjuncti, ut si nosceret illa
in decreto antecedenti determinationem crea-
turae, & similia. Deinde immerito etiam
supponit, quod illa suppositio cognita à Deo,
antecedat omnem actum Dei; nam licet ante-
cedat omnem voluntatem prædeterminationem,
quæ non habetur, sed non antecedit voluntate
determinatam, nonni si indifferenti con-
cursu cum creatura libere agente, concurre-
at, &c. Directe ad argumentum negatur con-

sequentia, quia in casu antecedentis, nosceretur
illud objectum tanquam determinatè futurum,
sine ullo exercitio libertatis creatæ; In casu au-
tem consequentis supponeretur usus libertatis
divinæ, de servanda indemni libertate creatæ,
de dandis accommodatis libertati creatæ com-
principiis.

INSTANT idem apud Fassol. n. 438. si seclusa
prædeterminatione noscuntur futura condicio-
nata libera, sequitur talium futurorum cogni-
tionem provenire Deo à casu, & ex aliquo ex-
trinseco; quod est falsum.

RESPONDETUR. Prædicatum omniscibili-
tatis non provenire Deo à casu, sed ex determi-
natione sive infinitæ scientiæ, vi cuius hoc ha-
bet, ut quod sciri potest illud sciat: Unde jam
ex parte scientis non est casus, ex parte autem
sciti non est etiam casus; quia scitum in seipso
dicit infallibilitatem ex suppositione: Sed tota
casualitas, vel correctius contingentia, est ratio-
ne causarum indifferentium ad utrumlibet, &
ex usu libertatis quam indemnum voluit serva-
re Deus.

SE CUNDA RATIO est Gonzalez apud eundem n. 423. Per nostros futura contingentia
conditionata pendent à decreto conditionato,
tam ex parte objecti, quam ex parte actus; hoc
autem non potest dici, quia decretum re ipsa non
potest habere rationem futuri, cum sit immo-
bilis & aeternus, ergo solum poterit habere rationem futuri,
secundum ordinem rationis no-
stræ, per respectum ad aliquod aliud decretum,
quod præsupponatur prius existens in Deo, se-
cundum ordinem dependentia objectorum.

RESPONDETUR. Quod re ipsa futuri ra-
tionem decretum Dei habere non possit, sed
nonni si ex modo nostro concipiendi, rationem
autem futuri, ex sententia communiori conno-
tantium, habet ab aliquo connotato extrinseco
futuro. Dici etiam potest, quod illud decretum
præsupponat aliud prius, nempe decretum
illud absolutum ex parte actus, de concurre-
ndo nonni si indifferenti concursu, salvandaq; in-
demni libertate. Quomodo autem salvari pos-
sit, quod cum futurio pendeat à decreto Dei,
nihil omnias illud circumstantionet, peti debet
ex materia de actu Dei libero.

TERTIA RATIO est ejusdem, quæ etiam
utitur Guilielmus Tuilius Calvinianus. Omne
quod transit ab aeterno, de conditione merè
possibilis, in conditionem futuri, debet suppo-
nere ab aeterno illius transitus causam, futurum
quod dicitur conditionatum, transit ab aeterno
de conditione merè possibilis ad conditionem
futuri; Ergo debuit supponere transitus illius
causam, sed hæc nulla alia potest esse, nisi vo-
luntas divina; Ergo.

RESPONDETUR communiter, quod trans-
it (ut dicit Major) debet supponere transitus il-
lius causam, non quæ verè sit, & ponatur, sed
quæ esset & poneretur: Quæ distinctione ad-

N hibi-

R. P.
H. MŁOD-
ZIOWSKI
Tom. I. et Z.
VI

hibitâ negatur consequentia. Causa autem illius transitûs est determinatio voluntatis creatæ, si poneretur, & decretum Dei conditionatum, tam ex parte objecti quâm ex parte actûs. Hinc etiam transitus syllogismo, subsumpti antecedens negari potest, vel distingui, quôd procedat de voluntate non prædeterminante, sed conditionata ex parte actûs & objecti.

INSTAT 1. Gonzalez. Causa prima aliter comparatur ad ipsum futurum, & aliter ad merè possibilia, igitur causa prima præexistit cum aliqua determinatione respectu hujus effectus, quam non habet, respectu purè possibilium.

RESPONDE TUR. Non esse necessarium, ut hoc decretum sit prædeterminatum, sed sufficere, ut sit decretum tam ex parte actûs, quâm ex parte objecti conditionatum, & illud ex parte etiam actûs absolutum, quo dicit se velle indemnum libertatem humanam servare. Diversitas autem habendis aliter ad possibilia, quâm ad futura conditionata, inde petitur, nam in primis ad possibilia habet se nonnisi consecutivè, ut dicitur in Metaphysicis; neque enim ideo est aliquid possibile, quia potest illud velle Deus; sed ideo vult, quia est possibile; jam autem ad futura tam conditionata, quâm absoluta, habet se antecedenter, & per modum causa futuritionis modo illis proportionato. Rursus, inde petitur cum Fassolo diversitas n. 427. sicut condistinguuntur hæc tria, Potest esse, Est, & Esset, ita condistinguuntur debet, potest velle, vult, vellet; Potest velle, respicit possibilia, vult absoluta; vellet conditionata.

INSTAT 2. idem. Ille effectus habet aliquam determinationem ad fore; ergo aliter respicit causam primam, quâm effectus purè possibilis; sed effectus purè possibilis solum respiceret illam ut potentem producere si velit; ergo talis effectus respicit illam ut producentem, atque adeo ut volentem producere.

RESPONSUM jam est; quôd effectus conditionatus respiciat Deum volentem producere voluntate conditionatâ tam ex parte objecti, quâm ex parte actûs, possibile autem, solum, posse velle.

INSTAT 3. Istæ responsiones pertinet principium, & contradictionem involvunt: Si enim ille effectus non respicit voluntatem, ut præcisè potentem velle, ergo illam respicit sub aliqua determinatione, & actualitate, sub qua illam, non respiciunt possibilia.

RESPONDE TUR. Negando peti principium, vel quôd id involvat contradictionem; jam autem intervenit illic actualitas decreti de servanda libertate creata, item formalitas voluntatis ex parte objecti, & ex parte actûs conditionata, quæ duo non respiciunt possibilia. Deniq; possibilitas nihil ante se prius respicit; jam autem effectus absolutus respicit futuritionem sibi conditionatam, consequenter respicit vo-

luntatem sub aliqua determinatione ex suppositione illa consequenti conditionata.

INSTAT 4. Effectus conditionatè futurus respicit causam primam, igitur respicit illam sub determinatione ad esse ejus potius quâm ad non esse; Ergo respicit illam sub formalitate actus liberi existentem, quia aliâs respiceret illam nonnisi ut potentem velle.

RESPONDE TUR. Quôd effectus conditionatus referatur ad causam primam, sub determinatione indemnissimæ servandæ libertatis, & actus, tam ex parte illius, quâm ex parte objecti, conditionem involventis, cum tamen possibilia respiciant nonnisi ipsum posse velle; futuritio; conditionata ad seipsum, requirit antecedentem voluntatè, & decretum divinum in ante explicatum, possibilitas autem non requirit illum Dei decretum antecedens, ut immediate dixi.

INSTAT 5. Decretum divinum, à quo pender effectus conditionatè futurus, est prius ratione effectu; Ergo effectus dicit ordinem ad illud decretum, ut jam præexistens.

RESPONDE TUR. Decretum de servanda indemnissimæ libertate, & decretum conditionatum tam ex parte actûs, quâm ex parte objecti præexistit effectui, sed non est necesse, ut præexistat determinativum.

INSTAT 6. Decretum divinum non appetit unde possit habere rationem futuri.

RESPONDE TUR. In re nullum decretum posse esse futurum; Omnia enim identificantur divinæ entitati præsenti; sed habet hanc denominationem à connotatis extrinsecis, vel per æquivalentiam; quanquam effectus futurus sub conditione, præsupponit etiam præexistens Dei decretum, quo vult salvare indemnissimæ libertatem, & subsequens aliud, tam ex parte objecti, quâm ex parte actûs, conditionatum.

INSTAT 7. Volitio Dei absoluta, & efficax concurrendi ad istum actum liberum nostrum in particulari, non se habet concomitante, cum determinatione liberâ nostræ voluntatis; quia duæ causæ, non possunt simul ad aliquid unum concurrere, nisi sit aliquid agens excitans utrumque; quod autem erit excitativum Dei? Non etiam se habet illa volitio Dei consequenter ad determinationem nostræ voluntatis. Tum quia alias volitio Dei, & concursus, qui ab illa penderet, non esset requisitus, ut nostra voluntas agat; siquidem effectus conditionatus, illi præsupponeretur. Tum quia alias necessitatur Deus ad illam volitionem, siquidem præsupposito concursu nostræ voluntatis, non posset suspendere suum concursum; Ergo volitio Dei absoluta & efficax concurrendi ad istum actum liberum nostrum in particulari, habet se ad istam antecedenter.

RESPONDE TUR. Argumentum ex multis principiis non convincere; nam in primis si agat de effectu libero conditionato, commitit falli-

Disputatio V.

147

definitionem propositionum; supponit enim quod detur volitio Dei absoluta & efficax ad alatum conditionatum liberè factum, quod alatum probari debuisset. Quod si agat de effectum libero absolutè futuro supposita sententiā de predefinitionibus, habebit se decretum illud prævisionem effectus conditionati, conditam præcedenter autem ad effectum abolutum.

Ex alio etiam principio argumentum non convincit; quia non apparet, cur duas causas, si ne adventu tertia, ex propria libertate, non possint esse determinatae ad aliquid agendum; præcipue si alia causa sit altioris ordinis, ponimus quod excitet Deus creaturam cogitationibus, quæ sunt in nobis sine nobis, collatione comprincipiorum, &c. Ex alio etiam principio non concludit hoc argumentum; quia imaginatur sequi ex nostris principiis, quod detur alio creatura sine concursu Dei, & voluntate, & quam non sequatur voluntas Dei, quod nos non dicimus.

QUARTA RATIO est ex Verdu. Ex nostris principiis sequitur scientiam Dei per se quidem esse immutabilem, quatenus à seipso variari, & mutari non poterat, & quatenus non est in ejus libertate, ut oppositum sciat, ei, quod est; debet tamen per nos dici scientia Dei antecedens, mutabilis & variabilis, quatenus potuit oppositum scire; Ergo admittimus Deum jam fortunatum, jam infelicem, dum volenti omnes homines salvos facere occurrit bonus usus arbitrii in Petro, & non in Iuda; consequenter si excedit sors super Petrum, & non super Judam, non ex vocante id erit, nec dicetur invenisse Petrum gratiam coram oculis Domini, sed potius avenir gratiam in usu arbitrii Petri, accidere; potest, ut magis iurvet Petrus, & tamen non in Paulo inveniatur thesaurus.

RESPONDETUR. Nec per accidens ratione sufficientia Dei mutatur, inter alias causas ideo, quia scientia consensus A, & scientia dissensus B, sunt idem entitativæ, sed tota mutatio erit ratione intrinseci & in objecto. Quod autem dicitur, nos facere Deum nunc felicem, nunc infelicem, propositio allata, vel procedit circa objecta conditionata, vel circa absoluta? Si circa conditionata; non est illic locus felicitati vel infelicitati, quia pro statu conditionato, tam prævidetur assensus, quam dissensus in aliis circumstantiis, si autem sit res de statu absoluto, Deus pro statu absoluto, habet in sua potestate, quod vult agere, feligendo principia efficacia, quæ selectio Deo soli convenit; hinc in Paulo ut inveniatur thesaurus, non est ex Paulo, sed ex Deo feligente. Denique universaliter per hoc Deus non redditur infelix, quia libera determinatio creaturæ sit ex ejus voluntate, volente ideoquem servare libertatem humanam, alias non servandam si prædeterminaret.

INSTANT 1. Ideo consensus præscitur, quia est futurus, invenit itaque Deus consensum, invenire autem fortunati est; inops igitur Deus consilii, aut efficaciam à se, exivit quærens arbitrium, quod adderet efficaciam.

RESPONDETUR. Ideo consensum esse præscitur, quia est futurus, sed non utcunque, sed ex viribus gratiæ si sit supernaturalis. Universaliter autem, ideo præscitur, quia est futurus, non utcunque, sed dependenter à Deo decernente dare vires, & comprincipia decreto proportionato; cùmq; per ordinem ad statum absolutum selectio virium sit penes Deum; hoc ipso non est Deus inops consilii aut efficaciam, si in illius electione stat, ut res fiat.

INSTANT 2. Bonus usus arbitrii non est ex prædeterminatione, non ex Deo vocante, ergo ex te.

RESPONDETUR. Tam pro statu absoluto, quam pro statu conditionato usus arbitrii bonus est ex Deo dante vires, & pro statu absoluto, feligente auxilia; licet etiam sit ex nobis gratia Dei adjutus.

INSTANT 3. Si vi prædeterminationis talia non noscuntur, scientia liberorum erit scientia acquisita, utpote quam hauriat Deus ex arbitrio nostro per dependentiam ab extraneo, & excedendo à se, quod est contra illud Joan. Opus ei non erat, ut quis testimonium perhiberet de homine; ipse enim sciebat quid esset in homine.

RESPONDETUR. Scientiam hanc non esse acquisitam; neq; enim ea dicitur scientia esse acquisita, quæ noscit objectum, cuius scibilitas, est independens à decreto, alias cùm possibilia ad sui notitiam non indigeant decreto Dei, scientia de illis, deberet dici scientia acquisita. Sed scientia acquisita dicitur ea, quæ noscit objectum ante non cognitum, aut faltem tali modo noscendi non cognitum, qualem Christus D. acquirebat; id autem Deo non competit. Lucas etiam ille script. non aptè adfertur; quia ille non plus vult, quam quod Christo D. secreta cordium patuerint; nec est aliquid exire scientia, noscere objectum, ex suppositione illius ad se. Ante dari dependentiam impropiam, ab aliquo extraneo scientiæ divinæ, nempe ab objecto extraneo terminante eandem.

QUINTA RATIO est Machini, apud Fassolum n. 446. Sumamus hanc conditionalem, si Adam non peccaret, Christus D. non fuisse in carnatus; si hæc est vera antecedenter ad liberam Dei determinationem, ergo posito peccato Adam in esse, non fuit in potestate Dei Christum non incarnari, alias sequeretur, quod incarnatio esset futura; & simil non esset futura.

RESPONDETUR ad præsens institutum patrum conducere allatam instantiam; quia cùm incarnatione tota pendeat à voluntate Dei solius, N. 2 sed de-

R. P.

H. MLOD
anowskij
Tom. I. et Z.

VI

se determinantis, ante hanc determinationem videri non potest; jam autem actiones nostræ vel titulo nostrarum, non pendent à sola Dei determinatione, immò à determinatione præ determinante salva libertate pendere non possunt. Argumentum etiam cum sua probatio ne spectatum non concludit; quia ex illa potestate Dei ad hoc incarnandum, non sequitur, ut adverbit Fassolus, quòd incarnatione esset futura, & non futura, sed tantum quòd esset quidem futura, ut simul posset non esse futura.

Punctum Difficultatis 8.

Proponitur nonum fundamentum ex iis, quae adferunt Pontius.

ARGLMENTATUR Pontius d. 5. n. 36. & cùm recentius sit variæ acceptiones scientiæ mediae, secundum illas dixit dari illam, vel non dari, subdit. Si per scientiam medium intelligatur ea, quā Deus cognosceret quid futurum esset posita conditione, non necessariò connexa cum effectu, ex eo quòd habeat de facto, vel haberet Deus posita ea conditione decreta concurrendi, concursu quodam indifferenti, & non determinato ad utramque partem; subdit inquit, talem scientiam talis objectio dari: Rationem dat; quia non datur, nec potest explicari, quid sit concursus ille indeterminatus, & videtur omnino implicare.

Prima pars ita ab illo prob. Ideò daretur talis concursus secundum nos, quia concursus Dei determinatus præjudicaret libertati; sed hoc est falsum, nam esset omnino concomitans concursum ipsiusmet voluntatis, & nullo modo prævius ad ipsam, sed nihil concomitans exercitium libertatis, potest præjudicare ipsi, quia non obstante quoque concomitante, manet essentia libertatis; consistit enim in hoc, quòd potentia positus omnibus prærequisitis ad agendum, possit agere vel non agere; concomitans autem, non est prærequisitum, ut patet. Quod autem non possit explicari, quid sit ille concursus indifferens? Prob. non enim est ipsa voluntas divina in actu primo considerata; quamvis enim illa voluntas est omnino indifferens, non est tamen concursus, nec pendet ab ullo decreto, ut pendet concursus. Nec etiam ille concursus est volitio, quā velit Deus concurrendi, si voluntas creata velit concurrendi; quia quamvis haberet hujusmodi volitionem, non posset scire quid esset futurum, nisi sciret, quid voluntas creata vellet; non posset autem scire, quid voluntas creata vellet, nisi sciret ad quid ipse met actu concurrendi cum illa, quomodo autem posset scire ad quid concurrendi, si ille concursus, non esset aliud, nisi volitio concurrendi, si voluntas velit, presupponendo quodam modo volitionem creaturæ, quam præsupponere non

poteat sine suo concursu. Deniq; quòd ille concursus indifferens sit impossibilis, sic prob. nam secundum nos concursus Dei & creature identificantur, sed concursus voluntatis est determinatus ad volitionem; per illum enim, quo producit volitionem, nequit producere nolitionem; alias deberet dari aliquid aliud, quo determinaretur ad volitionem præ nolitione; Ergo & concursus Dei, ipsi identificatus, deberet esse determinatus.

RESPONDE TUR. Negando omnes tres partes Assumpti: Quod ad primam attinet, impugnata est in Phylisis hæc concomitans voluntas concurrendi. Et certè imaginemur ipsam prædeterminationem necessitatem dari concomitante, quomodo illa non tollet libertatem? Præcipue quia illud posse operari, vel non operari positis prærequisitis non est materialiter accipiendo, hoc est pro aliquo in ante possibili, sed debet accipi formaliter, hoc est pro eo, quo posito non potest non fieri operatio; & tamen id non oritur ex ipsa actionis suppositio ne. Quid sit concursus divinus, petatur etiam ex Phylisis, pro nunc sufficerit dicere, quòd importet volitionem quæ applicet omnipotentiam ad coagendum creaturæ, dicit etiam ipsam omnipotentiam applicatam, ut facultatem exercutricem. Denique ipsam actionem, creaturæ prout illa pendet à Deo. Denique concursus ille creaturæ, quamvis sit in entitate determinatus in actu secundo; per nos tamen non est determinatus in actu primo, sed indifferens in suis causis si spectetur. Concedo ergo directè talem scientiam medium à nobis admitti. Concedo quòd concursus determinatus præjudicaret libertati: Sed nego quòd concursus concomitans, determinans tamen ad unum, non sit præjudicatur libertati; dicoq; quòd talis etiam concomitans concursus, haberet rationem prærequisitum formaliter, non enim esset ipse usus libertatis, sed aliquid à quo est usus libertatis, & tamen est determinatus ad unum, consequenter tollens indifferenciam atque adeo libertatem. Ipse vero concursus in actu primo, non est quidem sola voluntas divina; est tamen & illa; unde dicit applicationem omnipotentiae; quæ ita applicata, supponit jam voluntatem divinam. Non est tamen voluntas divina, quā velit Deus concurrere, si voluntas creata velit concurrere: Quia jam supponeretur concursus creaturæ ante concursum Dei; quod est absurdum. Negatur item concursum indiffer entem esse impossibilem: Qui ipse concursus Dei aliud dicit in recto, aliud in obliquo: In recto dicit omnipotentiam divinam per voluntatem ejusdem ad agendum applicatam; In obliquo autem dicit ipsum actum creaturæ, prout pendet à Deo; & secundum hoc obliquum concursus Dei spectatus, est idem realiter cum concursu creaturæ: Qui concursus crea turæ,

Disputatio V.

149

tate, ipsumq; illud obliquum importatum ab omnipotencia, est quid determinatum, si in se, & in suppositione sui ad se spectetur. Non est ramen quid determinatum, si spectetur in suis causis, & antecedenter ad suppositionem sui ad se. Unde & concursus ille Dei ex suppositione sui ad se, seu in actu secundo spectatus, est determinatus, sed non est determinatus in actu primo spectatus. Omnia hæc fusiū tractantur in Phisicis, ubi de concursu divino. Vide etiam dicta supra d. 4. q. 1. diff. 4.

Punctum Difficul-

tatis 9.

Proponitur 10. Fundamentum ex iis, que ad feruntur à S. Thomā t. p. ubi impugnat scientiam medium.

Objicit 1. Rationem fundatam in Auēt. S. Thom. Voluntas & decretum prædeterminativum modo sit conditionatum ex parte objecti, nullam imperfectionem, aut superfluitatem involvit, sed potius magnam perfectiōnem; & ita de facto multa à Deo sub conditione prævia, prophetata & ordinata sunt, pro quo plura loca S. Thomæ adfert.

RESPONDETUR ex iis, quæ docentur de scientia conditionalium colligi potest, concedi nobis tale decretum circa ista, quæ spectant impliciter Dei gubernationem, salvaque libertate creaturarum ordinantur à Deo, idemq; dictimus de iis quæ merè & præcīsē pendent à sola ordinatione divina, circa mundi ordinem. Deinde prophetæ sāpe formantur à Deo, post præconsultam libertatem nostram scientiā conditionalium, quæ jam Deo relinquit locum determinandi efficaciter, & prædicendi, sed efficacitatem suppositionem nostri consensus. Si autem formetur hoc decretum respectu futurorum liberorum conditionatorum ex dictis colligi debet, quod sit laesivum libertatis, improprietatum &c. &c.

Objicit 2. Et supponit, non implicare in terminis prædeterminationem, eamque Deum formante scientiam medium stante libertate. Tum quia divina voluntas ex se est primum liberum, consequenter ex se, utpote fonte omnis libertatis, erit causa omnis libertatis creatæ. Si autem non detur prædefinitio Thomistica, Deus per scientiam medium inspiciet aliquid extra se tantum, nempe id, ad quod se voluntas determinabit. Ergo ex tali scientia non redditur voluntas libera Dei composibilis cum libertate creatæ, sed antecedenter ante eam scientiam, habet eam composibilitatem, quantum ea scientia non daretur. Tum quia omnibus ea scientia media remoto, videt Deus omnino objectum ejus sub conditione sit existens, ut pendente existentia à conditione, jam non maneat suspensa veritas. Quod si est determinata vera, ergo talis determinatio pro illo statu con-

non implicare, sed esse possibile, potest facere, nullā alia creata conditione inspectā, nec futuritione conditionatā expectatā, quia hoc ipso, quod non implicat, potest facere per omnipotentiam; Ergo & velle ante omnem aliam conditionem; Quia quidquid potest facere per omnipotentiam, potest velle per voluntatem, nullo alio expectato.

RESPONDETUR. Prædeterminatio & tamen salvans libertatem implicat in terminis: Quia implicat in terminis prædeterminatio salvans indifferentiam; libertas autem est indifferentia ad utrumlibet: Non dependenter quidem à scientia media, Deus, est fons nostræ libertatis, quia non ex media scientia formaliter provenit, quod Deus sit ens perfectissimum, inquit quia est ens perfectissimum, debet habere scientiam medium: Nihilominus non esset fons nostræ libertatis, si prædeterminativo concursu, vellit nobiscum concurrere; sed est fons libertatis in quantum nobis exhibet concursum, & potentiam ad utrumlibet expeditam. Scientia ergo media tantum ad hoc est necessaria, ut salvâ libertate, efficacem omnino gratiam, & concursum conferat, præcisus quid sit futurum ex illo concursu, ad utrumlibet indifferenti, volendo etiam in illo salvare rationem specialis beneficii, ut scilicet noscendo bonum venturum ex oblatione illius, procedat ad dandum auxilium, vi cuius ponetur illud bonum consensus. Ad illam propositionem, per scientiam medium inspiciet non nisi Deus, ad quod se voluntas determinet, ex dictis satisfit; quod non tantum inspiciet, sed ad illam determinationem concurret, quia ut se possit determinare creatura ipse Deus voluit, dum voluit indemnem servare libertatem. Habet quidem voluntas Dei libera, composibilitatem cum creatâ, sed illam præcīsē circa liberos eventus exercere non potest, independenter à scientia conditionata, sed casu solo illam exerceret. Omni autem objecto scientiæ mediæ remoto, videt Deus possiblemente a se liberum; sed vi illius non videt, an sit existitus, sed advertit possibile esse ut existat. Si autem non advertit determinatè, quod esset existitus, non posset informari illâ scientiâ, ut dicatur præcisus agere vel concurrere; & licet quidquid potest facere Deus per omnipotentiam, potest velle per voluntatem; sed si ipsa voluntas debite præilluminetur; in ordine autem ad conferendas v. g. gratias efficaces, non præilluminatur debite sola scientiâ simplificis intelligentiæ: Quia hæc non videt unam partem determinatè.

Objicitur 3. Veritas futuri conditionati, de facto est veritas quædam determinata, licet objectum ejus sub conditione sit existens, ut pendente existentia à conditione, jam non maneat suspensa veritas. Quod si est determinata vera, ergo talis determinatio pro illo statu con-

N 3 ditio.

R. P.
H. MLOD
anowskij
Tom. I. et Z.
D. VI

ditionato, & ut extracta à ratione puræ possibilis, ex aliquo principio, & causa oritur; nullum autem hoc principium est, nisi prædeterminatio.

RESPONDE TUR. Determinationem illam oriri à libertate voluntatis, si effectus sit gratiosus gratiæ Dei adjutæ, quæ libertas ex dominio actionis tollit illam indifferentiam, etiam pro statu conditionato, & non tollit hanc indifferentiam pro statu possibilis, pro quo res potest evenire, potest non evenire.

INSTAT 1. Positâ illa conditione & statu conditionato, vel voluntas habet necessariò illam determinationem, vel liberè? Non necessario, nihil enim datur in tota illa conditione, quod necessitet, alias si conditio purificaretur pro statu absoluto, necessariò fieret ille actus: Si autem libere? Ergo causa & principium talis determinationis pro illo statu, est conditionata libera voluntatis creatæ determinatio: Ergo etiam intervenit illic determinatio voluntatis divinæ; quia ubique facit sibi locum creatæ libera determinatio, ibi locum etiam voluntas divina habere debet.

RESPONDE TUR. Habere illuc locum determinationem divinam, non antecedentem determinationem creaturæ, qualis est prædeterminatio; sed secundum conditionem liberi agentis cum dominio ad utrumlibet, accommodando sese potest creaturæ utrumlibet agendi, ad ipsamque illam determinationem etiam conditionatam concurrendo.

INSTAT 2. Impossibile est divinum intellectum videre illammet determinationem voluntatis, sub statu possibili, nisi respiciendo etiam suam omnipotentiam, nec potest cognoscere determinationem illam absolute futuram, nisi respiciendo ad absolutam voluntatem suam, quæ est causa producendi res in facto esse; Ergo etiam in statu conditionato respiciendo actionem, respicit illam per ordinem ad aliquod attributum suum, à quo status ille, & res sub illo statu participetur.

RESPONDE TUR. Res in statu conditionato, participare esse conditionatè ex decreto voluntatis conditionato ex parte actus, & ex parte objecti, ipsaque omnipotentiæ conditionatè concurrente.

OBJICIT 4. Quando jam prævidit Deus sessionem Petri sub conditione futuram, idque independenter à decreto prædeterminante, vel potest adhuc divina voluntas stante illâ conditione in omnibus illis circumstantiis velle, quod Petrus non sedeat, vel non potest velle? Si potest velle oppositum, ergo adhuc scientia illa non erit infallibilis; quia adhuc restabat confusa voluntas divina à quâ potest cassari, & evacuari illa veritas, etiam sub statu conditionato; & sic ante divinam voluntatem, & determinationem illius, non potest reddi certa &

infallibilis illa præscientia: Si vero positâ illa conditione, & cognitâ illa determinatione, voluntas divina, non potest oppositum velle pro statu illo conditionato; Ergo est illi impossibile objectum illud pro illo statu, quod non potest dici.

RESPONDE TUR, quod Arg. importet aliquid tollens scipium; nam cum dicit secundum nostram doctrinam, quod res in talibus vel talibus circumstantiis ex suppositione determinationis ita se habeat, hoc ipsis supponit etiam voluisse Deum, nec velle impedit, ut res fiat. Quomodo ergo assumit argum. Deum intelligi debere nolentem hoc fieri, cum inter prærequisita conditionata, conditionatè agendi, ponatur nolle Deum oppositum fieri, nec impedire, immo velle conditionatè concurrere, ex suppositione quod velit Deus, non potest supponi, quod nolit. Deinde cum Deus etiam contra libertatem creatam nisi possit, bene concipi potest, esse in potestate ejus, etiam oppositum fieri, & tunc tantum non futurum oppositum, quando non supponetur oppositum Deum velle. Unde jam directè dici potest, supposito quod præviderit Deus sessionem Petri sub conditione futuram, possit nolle sessionem secundum suppositionem antecedentem; sed non potest nolle secundum suppositionem consequentem; quia si est suppositio sessionis, etiam est suppositio volitionis divinæ conditionatæ, ut sit fessio.

INSTAT 1. In illo signo rationis, quo intelligitur scientia media, ante omne decretum, utraque pars est possibilis voluntati creatæ, scilicet quod federet Petrus, vel non federet, posseque, si voluntas illius aliter se determinaret, oppositum videri, à scientia media; Ergo etiam illud oppositum erat possibile voluntati divinæ, & ejus omnipotentia; Ergo non potest positâ illa conditione & sub statu conditionato reddi impossibile Deo, quod manet possibile voluntati creatæ.

RESPONDE TUR ex suppositione, quod talis facta sit suppositio pro statu conditionato, jam non potest mutari; cuius tamen oppositum supponit illatio; nam si posset mutari, sequetur illam suppositionem esse & non esse; esse, est enim suppositio; & non esse, quia mutatur: Sic etiam supposito, ut supponi debet, quod ad illam suppositionem concurrerit voluntas divina, jam non potest non concurrere voluntas divina. Unde in ordine ad istum eventum patiter se habent voluntas divina & creatæ: Quia sicut ex suppositione non est possibile oppositum voluntati creatæ, ita ex eadem suppositione, ad quam concurrit & voluntas, & omnipotentia divina, non est possibile oppositum.

INSTAT 2. Illud objectum conditionatum, vel proponitur divinæ voluntati, ut velit aliquid, circa illud objectum scientiæ mediae, id que

Disputatio V.

151

que libere, vel non proponitur ut liberè velit, sed necessariò se gerat circa illud? Si hoc secundum voluntas creati liberè se circa illud gerit, circa illud necessitabitur voluntas divina, quod est absurdum. Si autem liberè ei placet illa determinatio sub illo statu conditionato: Ergo potest non placere Deo, potestque velle oppositam partem sua determinatione, consequenter non scietur certo illud objectum ante prædeterminationem.

RESPONDE TUR. Illud objectum conditionatum ita proponi divinæ voluntati, ut si mul proponatur etiam illud ipsum voluisse Deum conditionare, & sicut tunc ex suppositione, quod voluerit creatura, non potest non velle, licet liberè voluerit. Ita & Deus ex suppositione nequod illud conditionatum objectum voluerit, non potest illud non velle, licet liberè velit: hoc enim statum libertate, ut suppono ex dictis. In hoc fallitur argumentantis imaginatio, quod poterit praesupponi illud objectum antea omnino volitionem divinam, & post præsuppositionem tum primum illuc cogitare Deum, ad quam se partem determinet.

INSTANT. Si non ponatur prædeterminationis, scimus divinam potentiam dependentem à determinatione creaturæ; si quidem non poterit tendi, & prudenter providere, nisi prius exploraverit scientiam medium, quid creatura factu- sit? Quod non potest dici; est enim doctrina bec Faulti.

RESPONDE TUR. Non debere dici ullo modo propriæ potentiam divinam dependentem à determinatione creaturæ; quia dependentia importat causalitatem, quam creatura, nullam exercet in potentiam divinam; id tamen verum est, quod Deus propriæ sua voluntate, & de cetero ad trinxitate non violatrum jura libertatis creaturæ; consequenter se concursurum concurredit, dependentiaq; hæc scientia mea ab effectu non est ullo modo vera dependentia, sed solum præsuppositionis termini. Faultus quid docuerit, alibi dicitur. Addo non faciemus divinam potentiam dependentem à determinatione creaturæ, cum ipsa illa potentia ad illam etiam conditionatam determinatio ne concurredit; Rationemque prioris habeat respectu illius determinationis potentia; quia ut concursum, vires, &c. ad eandem; adver tendoque Deus scientiæ conditionatæ ad illam determinationem adserit simul ad suam voluntatem, concurreditque conditionatum.

OBJICIT 5. Idem q. 19. d. 5. a. 5. n. 1. assumit que univeraliter hanc propositionem probant, quod non implicet libertatem creatam componi, cum efficacia intrinseca divinæ voluntatis, catque sic probat: Quia vel Deus est prima radix & principium possibilis actus liberi, vel non? Si non, ergo datur aliqua possi bilitas alicuius rei creatæ, non derivata ab o-

mnipotentia divina; quod est absurdum. Si autem Deus est causa prima, & radix nostræ libertatis, possibilis est actus liberis, necesse est quod ita sit causa possibilis unius actus determinati v.g. consensus ad amorem, quod etiam sit causa possibilis ad oppositum, scilicet dissensum, alias non salvatur libertas. Hoc posito subsunt, sed efficacia infinita divinæ potentia, quæ est radix & principium, utriusque possibilis in actibus liberis determinatis, per hoc, quod exequatur in actu determinante unam possibilitem ex illis, non tollit aliam nec reddit impossibilem; quia executio unius possibilis, non contrariatur possibilis alterius partis, ut patet, cum voluntas actu unam partem operatur; Ergo nec eam tollit divina prædeterminationis.

RESPONDE TUR. Si efficacia infinita divinæ potentia exequatur unam determinatam possibilitem, sed modo proportionato libertati, non tollit aliam possibilitem; sed tollit si faciat modo improportionato libertati; prædeterminationis autem ex dictis, est modus improportionatus libertati. Quod adserit de voluntate, locum hinc non habet; quia supposito quod velit, non potest non velle, sed hæc suppositio oritur ex usu libertatis, adeoq; fundat suppositionem consequentem; prædeterminationis autem fundat, ut dictum est, suppositionem antecedentem. Unde concedo, Deum esse primum principium possibilis actus liberis, est que causa possibilis determinati, ut sit causa possibilis dissensus, si non agat prædeterminationis; secus si agat prædeterminationis, sic enim aufert indifferentiam ad dissensum v.g. adeoque non salvatur possibilitem oppositi, tuncque divina potentia, quando exequitur in actu determinate unam possibilitem non reddit impossibilem aliam; si id exequatur modo liberis proportionato, adeoque non prædeterminationis.

OBJICIT 6. Idem. Consensus creatæ voluntatis, est impossibile, quod sit consensus à Deo simul cum voluntate; & non sit prius à Deo, supponit enim causatus à Deo; & quidem per prius à Deo; quia causa prima, etiam ad eam influxum, habet formalitatem causæ primæ, adeoque supponi debet à causa subordinata.

RESPONDE TUR. pluribus ex capitibus argument: non concludere: In primis si sit res de consensu gratioso, fiatque ille modo connaturali, hoc est per principium unitum, ostendetur causalitas prior causalæ primæ (quod etiam proportionaliter applicari debet, quamvis non fiat modo connaturali, & si sit actus mere naturalis) ostendetur, inquitam, hæc causalitas in ipsa collatione auxiliij, & virij. Rursus ratione primarum illustrationum, platumque affectuum, & in ordine naturali ratione cogitatio-

R. P.
H. MLOD
anowski
Tom. I. et Z.
D. VI

num, & affectionum, quas dicebat Aristoteles oriri à bonâ fortunâ. Vide superius dicta per quid salvetur ratio causæ primæ.

I N S T A T 1. Idem. Consensus creatæ voluntatis, à quo accipit denominationem efficaciam, decretum Divinum de se indifferens, est, inquam, ille consensus aliquid creatum, subiectum dominio voluntatis creatae, & ordinabile in finem ab aliquâ providentia, ergo à fortiori causatur entitatè, & efficienter ab omnipotentiâ Dei, sine quâ factum est nihil, & dirigitur à providentia Divina in finem efficaciter, efficacitate infallibili in ratione operandi, & non solum in ratione sciendi, & videndi.

R E S P O N D E T U R. Concedo illum consensum esse aliquid creatum, ordinabile à providentia; Concedo causari illum ab omnipotentiâ; Concedo dirigi in finem efficaciter efficacitate infallibili; sed nego illum desum ab aliquo prædeterminativo; Sed infallibilitas illius providentia, connotat suppositionem nostri consensus conditionati, ad quem ipsum concurrit voluntas Dei, ejus omnipotentia, &c. Quamquam hoc argumento non appetet de consensu conditionato, an de absoluto loquatur? Si loquatur de consensu absoluto, falsum est in nostris principiis, quod antecedenter ad consensum absolutum non detur efficacia; cum etiam nos admittamus efficaciam in actu primo, & antecedenter ad consensum absolutum; licet voluntas Dei non habeat denominationem efficaciam antecedenter ad consensum conditionatum. Si autem loquatur de sensu conditionato, illum antecedenter non dirigit in finem efficaciter providentia Divina, quia hæc efficacia providentia Divinæ, penes statum absolutum spectari debet.

I N S T A T 2. Idem. Quæcunque realitas creata est dependens à Deo in fieri, & in conservari; sed ille influxus creatae voluntatis, etiam quâ influxus creatæ voluntatis, est aliqua realitas creata; Ergo ut talis, pendat adhuc à causalitate Divinâ; sed quidquid est dependens à causalitate alicujus, respicit illud sub prioritate causæ, & non sub similitate tantum coëfficientis; Ergo respectu Divina causalitatis, debet partialis influxus voluntatis creatæ, esse posterior, & respicere causalitatem Dei: quia nihil causatur ab alio per similitatem, sed per prioritatem.

R E S P O N D E T U R. Prioritatem hanc in dependentia nostri consensus à Deo salvari non per præoperationem in ipsum consensum, sed per productionem ipsius potentia, collationem auxiliorum, virium, &c.

I N S T A T 3. Illa determinatio voluntatis, & partialis influxus debet causari à voluntate Divinâ, non inefficaci; quia inefficax nihil causat: Ergo debet causari ab efficaci; hæc autem efficacia non potest desumî à determinatione voluntatis & ab ipso effectu, quod ipsum prob.

quia ista determinatio non potest supponi à decreto, sed ab ipso causatur; Ergo ante talem determinationem, & non ab ipsa, decretum habet efficaciam; & ratio est; quia causa efficax esse debet dum causat, non postquam aliquid causatum est, quia causato effectu, efficacia ad nihil deservit.

R E S P O N D E T U R. Non satis apparere, de quonam statu procedat hoc argumentum; Si procedit de statu conditionato, supponit aliquid, quod ipsum probandum fore, nempe quod causetur illa determinatio, pro statu conditionato, à voluntate efficaci quâ tali: quod si procedat de statu absoluto, proficietur quidem illa determinatio à voluntate efficaci, sed non quâ efficaci: quia quâ efficax illa voluntas Dei dicit ipsum consensum conditionatum, qui scipsum non causat. Unde deberet dici, quod proficiatur à voluntate Divina efficiente. Sed quidquid sit de his rigoribus loquendi, concedo determinationem absolutam voluntatis causari pro statu absoluto à voluntate Divina efficaci, quâ efficacia voluntatis Divinæ non potest quidem desumî à determinatione voluntatis absoluta: quia aboluta determinatio est quod posterius illâ voluntate efficaci Divina; sed cur non posset desumî à determinatione conditionata? quâ prior est subsistendi consequentiâ prædeterminatione absoluta.

O B J I C T U M 7. Deum allicere per Nos voluntatem propositione tantum objecti, & non prædeterminando, quod illi commune est cum creaturis, & tamen Deus debet aliquid sibi proprium habere, nempe ut possit etiam voluntates creatas immutare. Punctus itaque difficultatis in hoc est, utrum ipsum motum voluntatis debeat etiam Deus ipse causare, non solum per objecti propositionem; sed etiam per efficientiam, seu efficaciam intrâ voluntatem, utemus supponit Aug. & S. Thom.

R E S P O N D E T U R. Seclusa prædeterminatione Deum habere vim immutandæ voluntatis in primis ratione selectionis mediorum, quæ prævidet fore efficacia, cuius selectionis non est potestas in illâ creaturâ. Rursus habet potestatem immutandæ voluntatis ratione collationis auxiliis elevantis, si operatio debet esse supernaturalis. Et quamvis S. Thom. dicat intellectum humanum posse adjuvari ab intellectu Angelico ad aliquid cognoscendum; nondum tamen dicetur, possit immutare voluntatem immutatione supernaturali, vel per directam immissionem cogitationum, quas dicebat Arist. oriri à bonâ fortunâ; hoc enim spectat ad solum Deum. Quod autem dicit, in hoc esse punctum difficultatis, utrum ipsum motum voluntatis Deus etiam ipse causare debeat: quod, inquam dicit, id non ita se habet; Non enim inter Nos & Thomistas, in hoc est difficultas; concedimus enim & auctum, & ipsam determinationem ad

ad actum ita cauſari à Deo, ut etiam ſimul cauſetur à creaturā. Sed in hoc, an determinatio-
nem creature ad hanc partem præcedat deter-
minatio Dei determinans creaturam talis, ut il-
li poſtā, non poſſit jam non eſſe illud, idque ex
vi determinationis poſtā à Deo ad id, ad quod
Deus determinat.

INSTAT 1. Voluntas Divina efficax eſt in-
fallibilis, & talis cui reſiſti non poſteſt, quod Scri-
pura probat, quam ille pluribus citat, ſed & ra-
tio luſet; Ergo ponenda eſt intrinſeca eſſi-
cacia in Deo non ſuppoſitiva conſenſus; hoc enim
quod fit per oblationem indiſferentem, & in-
diſtermatam concurſus, per propositiōnem ob-
jeclī, & motionem moralem, eſt tale, quod ex-
ſedat conſenſum noſtrum, ut juxta ejus deter-
minationem cooperetur ei, & eſt inſuper tale,
quod etiam in ſenſu comiſto reſiſti poſteſt.

RESPONDE TUR. Hoc Arg. indigere ſuis li-
mitationibus: nam Arauf. Trid. & Innocentius
contra Janilensis decernunt interiori gratiæ
reſiſti poſteſt. Ut toti difficultati ſatiſfiat con-
demus voluntati Divinæ reſiſti non poſſe, ſed in-
fallibilitate ortā ex ſuppoſitione conſequenti
iūtis, quæ liberā ſiunt, ſed negatur alio ſenſu
voluntatem Divinam reſpectu actuum liberō-
rum eſſe talem, cui reſiſti non poſſit, niſi forte
dicas eſſe talem, quæ cum ſit accommodata li-
bertati licet per oblationem indiſferentis con-
curſus, tamen reſiſtentiam non admittat. Ad-
mittimus item inſallibilitatem antecedentem
ad conſenſum abſolutum ortam ex ſuppoſitione
poſtum conſenſus, ſed negamus dari inſal-
libilitatem voluntatis Divinæ antecedenter ad
conſenſum conditionatum talem, cui reſiſti non
poſſet. Quamvis autem oblationi concurſus
indiſferentis, propositiōnem objeclī, &c. ſecun-
dum ſuppoſitionem antecedentem reſiſti poſ-
ſit, ex ſuppoſitione tamen conſequenti non po-
teſt reſiſti: Si enim prævideatur ille concurſus
eventum nonniſi habitur ex adjutorio Dei,
domino actionis in hanc partem inclinato, non
poſſet non habere eventum.

INSTAT 2. Voluntas cui non poſteſt reſiſti, eſt
efficax & inſallibilis per locum intrinſecum, &
antecedenter ad præviſionem noſtri conſenſus,
ergo datur prædeterminatio. Ant. prob. quia
voluntas Divina eſt talis cui reſiſti poſteſt ſe-
condum ſe & per locum intrinſecum, ergo con-
ſiderata Divina voluntas ſecundum ſe, & ante
præcientiam conſenſus noſtri, patitur reſiſtentia,
que non oriatur nec derivetur à Deo: Si
etim eſſet cum inſluxu Dei, jam eſſet cum vo-
luntate Dei: Si autem illa reſiſtentia eſſet ſine
inſluxu Dei, & ipſo non cooperante; Ergo ali-
quid reale & creatum eſſet poſſibile, quod ſit in-
dependens in eſſe à Deo: Ergo ulterius, ſi ante-
cedenter ad omnem præviſionem mei conſenſus
eſt imposſibilis reſiſtentia aliqua ad voluntati
Divinam in ſenſu comiſto, hoc ipſo ſe-

quitur ante omnem ſuppoſitionem, Divinam
voluntatem eſſe inſallibilem, & irrefiſibilem in
eodem ſenſu comiſto, adeoque efficacem &
prædeterminatam.

RESPONDE TUR. Probandum priuſe fuſſe
dari aliquam voluntatem efficacem ante prævi-
ſionem etiam conditionati noſtri conſenſus,
quæ quia non datur, adhuc ſalvatur nulli volun-
tati Dei efficaci reſiſti poſſe, eò quod in liberis,
non eſt efficax, efficacia non orta ex ſuppoſitione
conſenſus conditionati, ut ordinariè dici-
mus; in neceſſariis autem intrinſecam eſſi-
caciā habet; conſequenter etiam per nos nulli
efficaci Divinæ voluntati reſiſtitur, præcipue
verò, quia ipſe conſenſus conditionatus, eſt etiā
ex ipſo inſluxu Divino, in quem inſlit Deus.
Neque inde ſequetur, humana potius volun-
tatem non poſſe ſibi reſiſtere, quia quod volun-
tatis humana non poſſit reſiſtere Divinæ vo-
luntati; quia hoc ipsum dominum actionis ha-
bet creaturā à voluntate Dei, & quia de abſolu-
tā potentiā poſſet illam in demum non ſervare,
& quia ſeligit auxilium, quod prævidet opera-
turum, cuius ſelec̄tio pendet à ſolo Deo.

INSTAT 3. Poſteſt Deus promittere aliquid
creaturæ, quo caſu non appetet quomodo Deus
poſſit offerre nonniſi concurſum indiſferentem,
nec habere decretum indiſferentis ex parte ſuā,
& eſſiſſax ſolū ex præſcientia, quā videt vo-
luntatem creatam determinandam, aliās pro-
mitteret Deus id, quod non eſſet ipſe facturus,
& cuius non eſſet efficiens; determinationem
enim creature præſicit, non cauſat, præcipue
cum Deus illis promiſionibus non tantum pro-
mittat concurſum ſuum indiſferentem, ſed eti-
am ipsum actum determinatum.

RESPONDE TUR. Promiſiones illas Divi-
nas, circa actus bonos, fundari ut plurimum in
prædefinitionibus actuum bonorum antecedentibus
effectum abſolutum, vel eſſe circa ea,
quæ ſoli Divinæ ordinationi tanquam gubernan-
ti univerſum ſuſſunt. Multa etiam non
tam ſunt promiſiones Divinæ, quām mera præ-
diſtiones fundatæ in iis, quæ Deus novit per ſci-
entiam Conditionalium. Sed inſuper ut Deus
dicatur non ſolū promittere concurſum indiſferentem, ſed ipſam actionem, non eſt neceſſe
ponere ad hoc physicam prædeterminatio-
nem, ſed ſufficit ponere concurſum in entitate
indiſferentem, ratione tamen ſelec̄tionis, & ut
Noſtri dicunt, benefiциi determinatum, ex ſu-
potione conſequenti, ex quo poſtea ſequitur
inſallibilitate determinatio voluntatis. Suppo-
nit etiam argumentum, quod doceamus, con-
ſenſum ipſum, & determinationem non cauſari
ab inſluxu Divino, quod negatur à Nobis. De-
inde involvit ſe argumentum: non enim appetet
ſi dicatur, quod Deus ſit cauſa coefficiens con-
ſenſus, quomodo in quaum ſequatur, quod Deus
illum præſciat, non cauſet?

Punctum

R. P.
H. MŁOD
a nowski
Tom. I. et Z.
D. VI

Punctum Difficultatis 10.

Ultimum Fundamentum, petitum ex Nostro-rum Principiis.

Datur prædefinitiones actuum nostrorum salvâ libertate; Ergo & Prædeterminatio physica dari poterit salvâ libertate.

Est hic necesse resolvere ipsum Antecedens: quod ut fiat,

SUPPONO 1. Notionem trium horum minorum. Prædestinatio, Prædefinition, & Prædeterminatio. *Quid sit Prædestinatio, alibi dicitur; sufficerit pronunc dicere, quod sit provida destinatio gloriae pro electis.* Prædefinition est decretum voluntatis Divinæ, intendentis efficaciter aliquid fieri per se, vel per creaturam. Prædeterminatio (loquor hic de illa ex communiori sensu) est qualitas creaturæ impressa, prius naturâ quam operetur, intrinsecè determinans ad unum, quâ positâ non possit non fieri id, ad quod determinat.

SUPPONO 2. Prædefinitionem dupliciter posse fieri à Deo. 1. Decernendo, ut aliquid fiat à creaturâ non præconsultâ prius libertate ipsius. 2. Poteſt fieri post præconsultam libertatem, ita ut efficacia illius defumatur ex ipsa futuritione conditionata prævisâ: prioris exemplum est, volo ut Petrus convertatur. Secundâ autem exemplum est, si darem hanc gratiam Petro, consentiret illi, volo ergo ut consentiat, destinoque illi hanc gratiam. Priorem illam prædefinitionem nostra Schola negat: coincidit enim cum Thomistica. Secundi generis negant aliqui cum Vasquez, alii affirmant cum Ruiz, Arriaga & aliis.

SUPPONO 3. Bene admitti posse has prædefinitiones salvâ libertate. Tum, quia prædefinition illa dependet ab eo, quod supponit nostram libertatem. Tum, quia non adfert media determinata ex se, ad unum, & quia simpliciter habent rationem suppositionis antecedentis, sed adfert media, quorum ratio infallibilis defumitur ab ipso exercitio libertatis. Tum, quia positâ illâ prædefinitione, quod non possit fieri oppositum in idem refertur; ac cur positâ scientiâ conditionalium non possit fieri oppositum, nempe utrobvis refertur in ipsam suppositionem consensus. Erant autem hæ prædeterminatio distinctorum etiam à morali concomitante determinatione: quia prædefinitiones procedunt simpliciter ex suppositione effectus, quam antecedentiam suppositionis effectus, non dicit determinatio concomitans.

SUPPONO 4. Quod eadem prædefinition salvet etiam efficaciam Divinæ voluntatis, idq; ideo, quia non est, cur non sit contenta illa infallibilitate, & infrustrabilitate, quâ contenta est scientia conditionalium, respiciendo scilicet in-

fallibilitatem ortam ex suppositione consensus. Deinde si prædefinition non salvaret efficacitatem, & infallibilitatem in suis decretis, ex eo non salvaret, quod Deus volens efficaciter fieri aliquid, deberet jam non offerre media indifferenta; hoc autem non evincit quidquam; nam illa media, licet secundum suam entitatem speccata, sint indifferenta, in ratione tamen efficacium, quâ efficacium, infallibilitatem habent. Denique in istis prædefinitionibus salvatur efficacia Divinæ voluntatis, quia ille qui habet in suâ manu media apta ad positionem finis, potest ante absolutam executionem illius finis efficaciter intendere eundem. In manu autem Dei sunt apta illa media.

SUPPONO 5. Bene has prædefinitiones admitti de facto posse. Tum, quia ex una parte nihil obstat illas admitti, cum salvent & libertatem, & efficaciam Divinæ voluntatis, ex altera parte convenient eas habere Divinæ providentiae: vi enim illarum prius intendet finem, quam præstet media, viiarum magis liberaliter ostendit erga electos, viiarum ostendit propensionem in bonum, præcipue cùm plurim loca sacra Script. tales prædefinitiones innuant, ut cùm dicit Christus se vadere, sicut est illi prædefinition à Patre, & similia.

Sed hæ prædefinitiones admitti debent non nisi ratione actuum bonorum; non verò malorum: nam eas non admittendas esse docet Araeus: canum Can. 25. dum dicit: *Aliquos ad malum Divina potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed & si sunt qui tantum malum credere vellent, cum omni detestatione, illis anathema dicimus.* Ratio etiam idem siuadet: quia id quod prædefinitione Deus facit, & quod facit, ut fiat, non prohibet, sed appetit, quod circa peccatum Deo tribui non potest. *His sappositis*

RESPONDE TUR ad Arg. Conced. Ant. Neg. Conf. Disparitas est, quia efficacia prædefinitionis ortitur ex exercitio ipso nostræ libertatis præviso, consequenter est suppositio mere conqueens, adeoque non tollens libertatem, secus prædeterminatio.

INSTABIS 1. Exiis, quæ tenens prædefinitiones M. Perez. d. 5. de Prov. a. n. 43, sibi opponit, Bona est haec argumentatio, si Deus est infinitè bonus, caret peccato furti, ita ut propositio huic opposita, non sit Deo libera, sed necessariò falsa, sed Deus habet infinitam bonitatem, ita ut opposita huic propositio non sit Deo libera; Ergo Deus caret peccato furti, ita ut opposita huic propositio non sit Deo libera; At opposita propositio est Deum furari, ergo Deo non est liberum furari. Ergo etiam valebit haec argumentatio. Si Petrus subjacet decreto de non furando, caret peccato furti, ita ut propositio opposita non sit Petro libera. Sed Petrus subjacet tali decreto, ita ut Petro non sit libera opposita propositio. Ergo Petrus caret furti, ita ut suppo-

Opposita propositio, non sit Petro libera, sed opposita propositio est Petrum furari; Ergo Petron non est liberum furari.

RESPONDE TUR. Neg. tenere illationem secundam, & quod secundae necessitas, procedat secundum suppositionem, consensus exhibiti a Petro, que autem procedunt secundum talem suppositionem, non tollunt libertatem, & licet Petro non sit liberum decretum Dei elicivit, formatur enim a Deo; est tamen liberum objecive, ita quod scilicet Deus non potuerit formare hoc decretum, si non exhibuit Petrus consensus conditionatum, quem illi exhibere liberum fuit. Inidem recidit si dicas, in priore illatione contineri necessitatem antecedentem per essentiam bono de se, est etiam necessarium de se, non peccare; secunda autem illatio est necessaria non nisi necessitate suppositionis consequens, jam autem suppositio antecedens tollit libertatem, non consequens.

INSTABILIS 2. Implicat ut Deus habeat duas voluntates efficaces circa duo objecta contradictoria, sed si Deus haberet decretum prædeterminationis, & simul voluntatem dandi ei quem prædefinivit concursum generale ad peccandum, haberet &c. Ergo: Minor prob. hæc sunt contradictionia: necessarium est existere consensus Petri, est contingens non existere consensus Petri, jam autem vi prædefinitionis necessarium est existere consensus Petri, cum hoc decretum sit immutabile, & vi voluntatis efficacis dandi concursum generale ad peccandum, est contingens non existere consensus Petri. Ergo. Hanc instantiam proponit Rosmier in 1. p. 118.

RESPONDE TUR. Neg. seq. illæ autem propositiones prout hic sumuntur, & sumi debent, non sunt contradictionia: nam ly necessarium ex suppositione consequenti, & ly simpliciter contingens non sunt contradictionia, ly autem necessarium in praesenti sumitur pro necessario ex suppositione consequenti. Quod autem attinet ad voluntatem tribuendi concursum indifferente, illa ex eo cohæret cum prædeterminatione, quia quamvis suo modo indifferenter dicatur, in ratione tamen determinata & infallibilis, infallibilitatem consequentem dicit, quæ sufficit. Addo, hæc propositio: Necessarium est existere consensus Petri, est vera non necessitate aliqua antecedenti, sed consequenti, si autem hoc non est necessarium necessitate antecedenti, verum etiam erit, quod sit contingens non existere consensus Petri.

INSTABILIS 3. Oppositum sentiens Martinon. d. 19. n. 74. diciturque talem prædefinitionem antecedentem esse impossibilem circa multa opera Christi & SS. quæ peccatum supponunt, est enim impossibile Deum velle antecedenter absolvire aliquid supponens peccatum. Deinde Deus ex se omnia bone opera prædefinivit,

cur definivit tam pauca? non est item consentanea doctrinæ PP. qui rationem cur Deus præficiat actus futuros liberos creaturarum docent esse, quia futuri sunt, non esse autem futuras, quia Deus præscivit.

RESPONDE TUR. Ante prævisam suppositionem peccati non esse decreta opera absolute, sed non nisi ex illius suppositione; Consequenter jam DEUS non utitur tanquam medio illo peccato, ut ponat prædefinitionem, sed illo supposito, & sine ulla prædefinitione facto, tum primum format suam prædefinitionem, in antea directus saltem scientiam conditionata de illo peccato. Quare autem Deus tam pauca opera prædefinierit? altitudini consilii illius relinquendum est. PP. qui dicunt, non id est actus esse futuros, quia illos Deus præscivit, loquuntur de scientia speculativa, non practica, & cum prædefinitione ad actum voluntatis spectet, sæpeque PP. dicant res bona id est fieri, quia Deus illas vult fieri, hoc ipso relinquunt adstruendæ prædefinitioni locum.

QUÆSTIO IV.

De Physica Prædeterminatione Theologice.

DICENDUM est. Quod physica prædeterminatione secundum principia Theologica non detur; adeoque quod non sit medium noscendi effectus liberos, sive absolutos, sive conditionatos. Ita omnes Nostri DD. & plures a liarum Scholarum Magistri, quos nostri recitant.

DIFFICULTAS I.

Proponuntur Argumenta contra Prædeterminationem.

Duplicia possunt formari Argumenta contra prædeterminationem ex locis Theologicis, in primis ab Auctoritate, deinde a Ratione.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta ab Auctoritate.

PRIMA Auctoritas est S. Thomæ. Si prædeterminatione foret medium noscendi futuralibera, noscerentur illa in sua causa; nam per Thomistas prædeterminatione est causa liborum; sed in causa Deus per S. Thomam non noscit futura, ut suppono, certe & determinatè.

Docuit id S. Thomas prima p. q. 14. a. 13. in corpore. q. 19. a. 12. ad 3. q. 23. a. 1. ad 1. ubi prædeterminationem cum Damasceno nominat impositionem necessitatis. q. 61. a. 3. ad 2. *Inclinatio gratia non imponit necessitatem, sed habens gratiam potest et non urit, & peccare;* quod falsum est in principiis prædeterminantium. Item q. 83. a. 1. ad 3.

Ed

R. P.
H. MLOD
anowskij
Tom. I. et Z.
D. VI